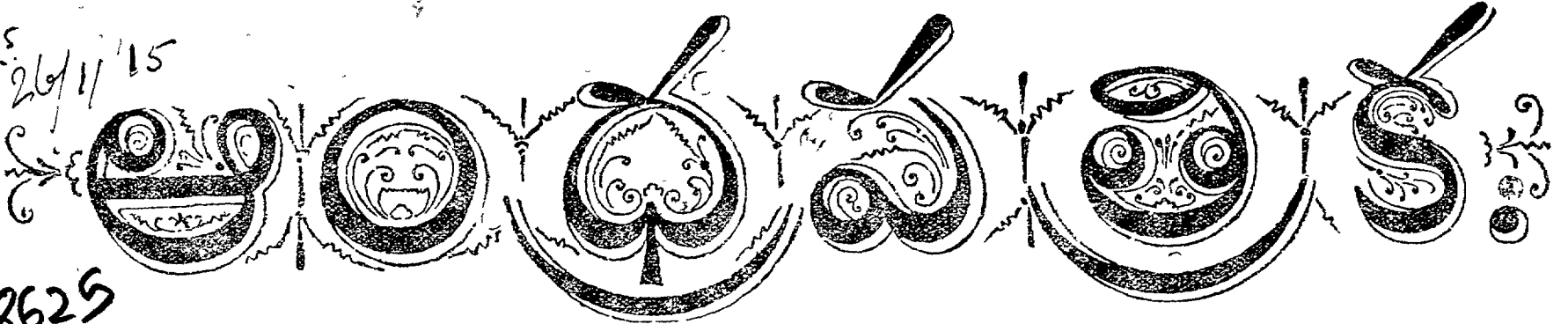

308625
3086

అంధమైన 1916 క్యాలండరు

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1915 నం॥ నవంబరు నెల 26 వ తేది శుక్రవారము

203

నంబ్రాసిము. ౨.

రాక్షస నామ సంవత్సర కార్తీక బహుళ పంచమి.

సంచిక ౨౦౩

అంధమైన 1916 క్యాలండరు

ముద్దలొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వమురమ్యముగ లిఖింపబడినవి. దీనివలన 81 వ తేది లావుగ నొకసారిగ వాడుగు రూపముల విలువగల మామండల గొనువారలకు క్యాలండరుచిత్తుగ బంపబడును.

పోస్టుఖర్చులకై అగ్రాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0

తామర తైలము

పండ్ల పొడి

మోహినీ తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చొట్టలలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

109 ఫేరి రోడ్డు, బొంబాయి. 6 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఈ యర్థములన క్యాలండరులు కొద్ది ప్రతులు ముద్రింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన యాకాభంగము గలుగదు.

(28) వనోపధి సారసవరిలా

ఇది జేహమునందు బుట్టు నెత్తునగడ్డలను మాయము కల చర్మరొగములను బాగుజేయును కీళ్లపొట్టు, పాతబామువృషాట్టు, నీరసపట్టు, రక్తగతావధులనగలిగిన అన్ని రొగములను దీనివలన నయచును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడెంతయు వులకు వుట్టినికలిగించును. నెత్తున కుద్ధిగలది వృద్ధిజేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

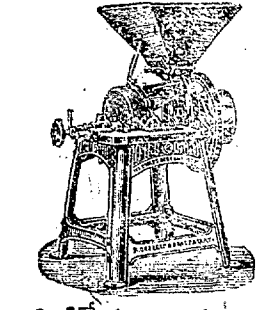
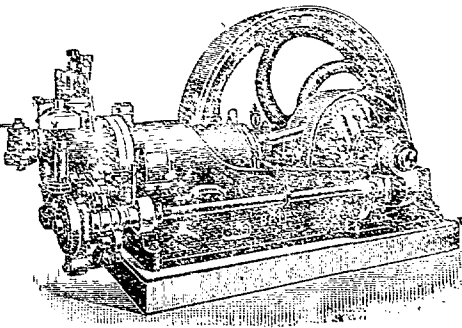
ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిదమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుచును. సీసా కల రూ 1-4-0.

కుమ్మకుమందు:- ఇది చర్మములను పూర్తిగా బాగుజేసి రొగమును కుదుర్చును. భారతవధునల్లి తాగుటకు మందు) నాగల్లితైలము పైపూతకు మందు. ఈరెండుకీ సెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

(ప్రాప్తి) :- వి. డి. సావంత్, గళక, పనసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 134 No. 2, Bombay.

బేట్సు క్రూడ్ ఆయిల్ ఇంజనులు, గ్యాసు ఇంజనులు, షెట్టోల్ ఇంజనులు

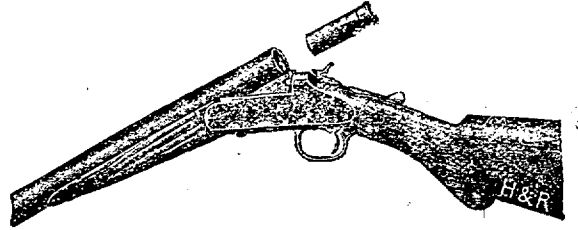
మిక్కిలి ప్రసిద్ధికెందిన ఈ యింజనులు నవీన యంత్రములతో అమర్చబడి యెట్టి నూనెతో నయించు అతి త్వరితముగా కనిపేసి యుడుటవల్ల వేసేట ప్రపంచమంతటను విక్రయించబడుచున్నవి. మా నెలఖర్చు అతిస్వల్పము. కీ విధ నమలలో ప్రత్యేకముగా తీతగాడు అక్కర లేకుండు ట్యూ సా. న. గా. కి. యంత్రము పనిచేయుచున్నది వివిధ సదుపాయ అతి సులభము. కీ విధ అతి సరసము 2½ మొదలు 55 సుబ్బముల సమవరకు వివిధ గా. కి. క్షేపణ సామాను. యా యెప్పుడును సిద్ధముగా ఉంచబడును.

1000 చేయు యంత్రము.

గ్యాసు ఇంజను. గ్యాసు సాయమును ముఖముగా నీరు నుద్దహించు చేయకలిగినటువంటి అన్ని కలములపంపులు ప్రతియంత్రములు, విద్యుత్తు యంత్రములు, నూనెతోను యంత్రములు, పిండితోను యంత్రములు మోర్లు, వాట్ల కిల్లర సామానులు, తెల్లించులు, చెక్కులు, వేరింగులు, సాప్టింగులు కీలెడల ఆయిల్లు, కగయిర్ యంత్రము వాణ్యములను వివిధములను భవన అద్దములను వివిధ కలములను సిద్ధముచేయుచును. యంత్రములయిన ప్యాక్టరీలలో కంట్రాక్టుచేసిన కట్టివెళ్ళబడును. సోల్ ఏజెంట్లు:- డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ సోన్, ఇంజనీర్లు, బ్రాంచి బెజవాడ. 20 సి. సెంటు లైసు బిచ్, మదరాసు.

తుపాకులు! తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు, నోటాలు, మును మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులు ఈ అడ్డనుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

యల్. వి. రామానుజం శెట్టి అండ్ కో, (181) 12, పాపన్న బ్రాడేజ్, మదరాసు.

మన శత్రువులు.

ఇంక పొగచట్ట, కిగరెట్టు, కల్లు, సారాయము, కాఫీ, టీ, నల్లమందు, మొదలగు అన్ని దుర్భాషములను గూర్చి వ్రాయబడింది. బాచరకు బోధించుటకు వీలగునట్లు 82 పాఠములుగా విభజింపబడినది. తెల 0-5-0 అ గౌతమ బుద్ధుడు తెల 0-4-0.

ఆకాశ విమానములు.

వీరిని గతించి యిండియా కెయను తెలుగులో వ్రాసి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమందు విమానముల నిర్మాణము, అది ఆకాశమున సంచరించుచున్న విధిని భేదములు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానముల పటములు చాలకలవు. తెల 0-8-0 పాలకు రై రామమూర్తిగారు. టీచరు మిషను కాలేజీ, గుంటూరు.

ద్రౌపదీ స్వయంవరము

అర్జునుడు మత్స్యయంత్రముతో వేయు చిత్రపటం చిత్రలేఖనమందు అసమాన హాండిక్సము సంపాదించి ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఎ.యస్. రామ్ గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు నకరములును అర్థము *ట్టిట్టు చూపబడినది. వేయల నిది ప్రతియంటి శిష్యుక నుండవలసివచ్చు చెప్పటగా నతిశయోక్తి యంతమాత్రము లేదు. ప్రాసెన్సుపటము 0-5-0 పాట్లగ్రాఫు 0-0-0

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము కె.యల్.యస్. సోమయాజులు అండ్ సన్స్, 289) యల్ సెల్లెస్సు, గణనశిల్పి.

మహామహిమ సాధ్యము బ్రహ్మశ్రీ కొక్కొండ వెంకటాద్వైత విచిత్ర గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు వలయువా రీ క్రింద విలాస మునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1 విశ్వేశ్వరీయము 0-2-0
- 2 కొక్కొండ మహాశిష్యము 0-12-0
- 3 కింహీనల యాత్రి 0-8-0
- 4 గోప సర వర్ణనము 0-8-0
- 5 నిర్దోగి దీక్షిత-రిక్రమ 0-5-0
- 6 నరకాసురవిజయ వ్యాయోగము 0-5-0

పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము కొక్కొండ కుమారనరసింహం, రాజమహేంద్రవరము, (281)

గంధవిమర్శనము

(ఆంధ్రవత్రిక సభ)

అలంకారత్వ విచారము.

ఆంధ్రకవితా విమర్శన గ్రంథ పూర్తి

గ్రంథకర్త: డాక్టర్ జి. పి. శాస్త్రి.

ఇందు చర్చనీయముల సంఖ్య ౧. కావ్యలక్షణములు. 2. అలంకారములు. 3. అర్థాలంకారములు దీనికనుబంధముగా విశ్లేషణచేయుచు గూర్చిన విమర్శన గలదు.

సంపాదకము ధూమికము "ప్రకృతియుగము" "ప్రకృతి కవిత్వము" అను ప్రయోగములు గలవు. వారి కేదో విశేషమున్నట్లు నోయరుగాని యిదిలేదనితేరు. "ప్రకృతి కవిత్వము" "భాగ్యము" అను పదము లేటిని యంగీకరించిన ముల కాంక్షికములై నుండును. అట్టిపదములకు గూడ తేల్చియుండెదో యందు లేటడని యుండును.

"మానవ భూమిని పోషించుట కందు (విమర్శనము) చోటులేదు. అది సుపాదనల మతము. వాటియన్ని వృద్ధి గావలసివో నడద్రోంధముల నిరసనమును సద్ద్రోంధముల బహుళరణమును ఉండి తీరవలెను. పూర్వకవులును లాక్షణికులును చేసిన కుకవిరసముల యభిప్రాయము నీ గ్రంథసంపాదకు లిందుచున్నది గమనింతుమనక ఆంధ్ర కవిత్వ రాజనలంబము గలిగి యున్న కాలమున పండిత మండలియిది కేకెన గదా కార్యములకు బ్రచారము గలిగి డిడి. అప్పుయంతయును సులభముగా నుదయించు నీకాలమున నెట్టి వ్రాతల కై నడచి బ్రచారమునకు లోబడలేదన్నది. ఆశ్రయించు కవితాకళలు యిది నెట్టి వ్రాతలకై నడు అదరము గలుగును. ఆంధ్రుల పురోవృద్ధి గావలెన్న గ్రంథముల జనువువారునును శుభపతలెను. ఈనర యుగమునవిమర్శనలకు పరి యిదియని నా యభిప్రాయము. గ్రంథరచన పరిపాకడలు పోవుచున్నది. రచనాస్వాతంత్ర్యముని పేరునెట్టి సుప్రసాయ వివిధముగ నెయ్యో వ్రాతలు బయలు వెడలివి. రచనా స్వాతంత్ర్యము పూర్ణముగ గోరువారు విమర్శనా స్వాతంత్ర్యమును విమర్శనలకు పూర్తిగా కడలివెట్టవలెను. ఎవరియిది కేకెనట్లు వారు విమర్శనలకు గూడ సమరసము. తమకు స్వాతంత్ర్యము గోరువారి కతియు కట్టి స్వాతంత్ర్య మిచ్చుటకు సిద్ధపడవలెను. స్వాతంత్ర్యమునకును మితగలదు. రచనా స్వాతంత్ర్యముగల యుగములందు, కేకెనలందును గూడ కావ్య రచనలు కొన్ని నియమములకు లోబడియే యున్నది. అందు కనుకయుగ విమర్శనలకు కొన్ని మర్యాదలకు లోబడవలె. కనుక "నిరంకుశ కవితా" అనిచెప్పి, విమర్శనల కట్టి నిరంకుశత్వము కలదనుట యవ్యాధి.

"కేవలం ప్రవాణ్యము విమర్శనా నియమములు మన యాంధ్ర వాఙ్మయమును విమర్శించుటలో బనికిరావు లేదు. పూర్వ విమర్శనా నియమములు ప్రస్తుత కాలమునకు దగవు. కావున రెండు విధముల నియమములకు సమ్మేళనముచేసి సంప్రదాయముల చెవన. డ విమర్శనమును సాగించవలెను" - ఈ సంపాదకీయ భూమిక (vi)

ఈ వాక్యములు గ్రంథరచయిత చేసి వ్రాసినది వాదనోచన. "ఆంధ్ర" అను పదము విమర్శనా నియమములకు బిక్కవాదోక్తముల కిచ్చిందికావు. అది వాచాట మారుమ పర్చింది. అది యాంధ్రగ్రంథముల ననుసరించియే వ్రాసింది కావు. నెముంటు బి మహాకవిని వ్రాసిన "విశాఖ విమర్శనా చరిత్ర" (The History of European Criticism) అను గ్రంథమును జూచినయెడల, బాగ్దేశ మునకు, బాగ్దేశ దేశములకు విమర్శన మెట్లు వెలిగినదో, ఎంతవరకు సుప్రసాయమునకును నుండినో, యెందుల కొత్త వాచాట లోకెక్కినదో, ఏల నట్లుమాధ్యంతరముల సంకలనం యుండెదో తేటపడును కేరల పాశ్చాత్యపూర్వము లోకమునకు కేరల గీర్వాణాంధ్రపూర్వము లోకమునకు విమర్శనల నీపుణి పోవుచున్న వని యును, వానిని సమ్మేళనముచేసిన సమరస మగుననుట సంభవమగుననుట కొంతవరకు పాశ్చాత్యపూర్వమును, కొంతవరకు హిందూపూర్వమును కలపవలయునను పురుషులైనవంటిది. పూర్వపాశ్చాత్యపూర్వములకు రస్తున వైధర్యములేదని గ్రంథాన్వేషణము జేసినయెడల కొలదిని నా మదికి కట్టుచున్నది. పూర్వలాక్షణికుల విమర్శనావిధుల నీ వాడేబాటిందికావో నేనెరుగను-పూర్వగ్రంథముల అట్టివిధులకు మన్నించియే యున్నది. పూర్వకవుల విధులకు మన్నిం

చుటకు యత్నించిరి. వారి గ్రంథములు నానాటి పండితు లావిధుల ననుసరించియే విమర్శించిరి. ఈనాడుకు మనమట్లే చేయరాదో? సంప్రదాయాభిమానులకు సంపాదకులే యిట్లు పోసిన తదితరులమాట జర్పింపవలె? పూర్వగ్రంథముల విమర్శనమును సంప్రదాయానిధి యుగ నుండవల యును. కాని యంత తో విమర్శనము లాగ గూడదు. పాశ్చాత్యపూర్వమును కేరల మొక్క యాంధ్రగ్రంథములనే యుద్దేశించి యుండలేదు. సారవ్యత నొరవమునకు దగిల రచనల కెల్లను సామాన్యములకు ధర్మముల నుద్దేశించును. అన్ని యుగములకును, అన్ని దేశములకును, అన్ని భాషలకును సరి పడును. అట్టి పూర్వములే వాస్తవమున మనము పాశ్చాత్యుల నుండి గ్రహించవలసివి. వారి ననుసరించి యాంధ్రగీర్వాణ గ్రంథముల విమర్శించివో తేలెనే యభిప్రాయములు సంప్రదాయ విరుద్ధములు కా నేరవు. సుప్రసాయమును అట్టి ధర్మముల ననుసరించియే యెన్నవలెను. మనము చేయవలసినది సమ్మేళనము కాదు. సమన్వయము.

కావ్య తత్వమును జన్మించువో గ్రంథకర్త గారు మచ్చుటని మతము నంగీకరించిరి. ఇతర లాక్షణికుల మతములకును వానికిని భేదములకు వాసిరి. ఈ మతమును "ఆంగ్ల కవిత్వ లక్షణము"తో బోల్చి బుచ్చిచెప్పించిరి (16-17) ఇచట గ్రంథకర్త గారు జరిపిన చర్చ కప్పింపుతత్వవోచుట తగిలినదని, వాడు తోచింది. మచ్చుటని వాక్యము-

శ్లో॥ నిత్యతత్వత నియమరహితం ప్లేదేక మయ్యామనస్య పరతంత్ర్యానిరసరసచిరాం నిర్మలమాదభతిభారతిక శ్లో॥ పే॥ విమర్శనీయుడు గ్రంథభాగమున "ప్రస్తుత" విషయము మచ్చుట వాక్యమునకును "ఆంగ్ల కవిత్వలక్షణము" నకును పోషించగల సమన్వయము. అది మరచి గ్రంథకర్తలు "కవిత్వము" అనుపదమునకే యాంధ్రపదము సరియగునోసిద్ధాంతము చేసిరి. ఇదియే యప్రస్తుత (Ignoratio Elenchi) వోచును. గ్రంథకర్త జాదాహరించిన యాంధ్రనిర్వచనము (17) ననుసరించి బుద్ధివో వాచివిమర్శించి యుండెదయెడల నెంతో సరసము నుండెడిది. వానియందలి "Rhythmical language" అను మాటలకే ప్రాధాన్యము గల్గించుట వానిని జెప్పిన విమర్శక మహాకవి యల మతమునకు విరుద్ధము. వానియందలి "emotional" "noblest emotions" అల పదములను వలనదగదు. రసము లేదో, గతులు, యతులు, ప్రాసలు, శబ్దములగురచన (rhythmical language) వలన ప్రయోజనము లేదని యా వాక్యమును వ్రాసిన మహాకవియు వ్యాసములు చాచిన వాటి తెలియకపోయె.

నిశ్చయములుయెందు? కావ్యములు ముందా? అనిగ్రంథకర్త గారు 18 పేజీల చర్చించిన యంశమున భిన్నాభిప్రాయములు జుండుట కవకాశము లేదుగాని ఆంధ్రగ్రంథముల విషయమున మాత్రము, "నియమములే ముందు" అనకతీరదు. అనియ మముల సంస్కృత కవులు, పాశ్చాత్యకవులు, కన్నడకవులు మున్నందును వచ్చింది. వారి ననుసరించియే తెలుగుకవిత్వము బయలు వెడవదనుట కనేకవిధర్యములు కలవు

"సంస్కృత భాషయందలి కావ్యాంశములన్నియు నేమియు భేదము లేకుండ తెలుగు కవుల గూడ వర్తించును" (P. 19). ఇది విచారణీయము. గీర్వాణ భాషాపాండిత్య విభారకు లగు శ్రీమంత్ కిశోరి రామాయణాచార్యుల వాచాట ప్రమాపురాంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమున జరిగి ప్రకటించిన వ్యాసమున, సంస్కృత లాక్షణికుల నియమముల, వాంఛికపు తెల్లు మీసో దివ్యవిద్యముగ జూపియున్నాడు. గ్రంథకర్త గారి పరిష్కారమును తొల్లింటి యాంధ్రకవులందరు నైకకంఠ్యముగ మన్నించినట్లుగడదు. మున్నెకాటికే "కావ్యతత్వ" విషయమున మతభేద ముండి నట్లును, కన్నయ యందలి మెప్పింప నుత్పించినట్లును భారత యుగనే నూచగలదు. ఎట్లనిన:-

శ్లో॥ సామంతి గమింతులు ప్రస్తు కథావినాసము క్తివో నారసిమేలు నా నీతరు లక్షర రవ్యతి నాదంబరే.

I. i. 25.

ఇచట : ఇతరులు 'అను పదమునకు : విమర్శనము' అని యర్థము? సంస్కృత గ్రంథకర్తలు గను మతమునకు పూర్వకములు భుండుంచువో "కేరల" "ఆంధ్ర" అను పదముల నుపయోగించుట సుప్రసిద్ధము.

తత్వవిచారము చేసినయెడల గ్రంథములకు కొన్నిటిని నేను చూచియుంటిని గాని యా గ్రంథముల : గమికత : (Urbanity) యా యలంకారతత్వ విచారమునకు దగవడ లేదు. గ్రంథకర్తలు పరిశ్రమచేసి వాస్తవికతను సాగించి రచనలకు పండియులేదుగాని ఎవరివో యొకరి మనసున నిం

కొని వారి వ్రాతలకు బయలు గా నీరచనసాగించి ట్టిగ్రంథము చతువువారికి తోచవలెను. తుప్పచాటుక నుండి తెడ్డలు నేయుట గ్రంథకర్తలకుటి మనానియులకు తగినవి వారు జేసినతెడ్డలు దారిబోవువానై బయలున్నవి. ఆంధ్రవిమర్శకులలో యధాశక్తిని మహాకవి మన్నన వారసములు కలరు. పూర్వపత్తి సిద్ధాంతవాదమునకు దిగివును, పూర్వమువర్గా దలెట్లున్నను, ననీనాచార ప్రకాశము, పూర్వకము చేయ భలచిన మతము నుపయోగించువాక్యములకు పూర్తిగా పూర్తిని చాచి భుండువద గును. దూషణమును ప్రతిదూషణ మిగ్రంథమున గన్నట్లుట విచారకముగనున్నది. విమర్శనలకు మూనవులే. వారిరచనలకు విమర్శించువాకిని "సామంతి" యత్యావశ్యకము ఏకావ్య మేపందగ్గమున, నేనుద్దేశముతో వ్రాసినదై యుండువో గమనించిగాని విమర్శించుటాట! ఒక్కొక్కటా లంకారములంత గాననరములు కావలె! ఎవరు ఎక్కడెక్కడ రప్పించు, నేయేంకేమ వాక్యములతో జేయుటచెప్పి వాడెంప క విమర్శకులగుమిగూర్చి యజుకుట యేమనవచ్చును:- "తత్వ విచారము" న నలుకల కేమి యనకాశము? భూషణమాషణతి రస్సారములకు విమర్శములందు చోటులేదని" గదా గ్రంథకర్త సంపాదకుల మతము! ఒకరింద రాంధ్రవిమర్శకులుచేసిన ప్రపంకముల విమర్శించి యా 'యలంకార తత్వవిచారము' సంపాదకుల మతియునకు సమ్యకము? కాదని నాబుద్ధికి తోచుచున్నది.

అరవర మున్నచోటుల నలంకారములుండును నమంబ సమని యెన్నవద? అర్థాలంకారములకు శబ్దాలంకారములకును ప్రాధాన్యమున భేదములేదని గ్రంథకర్త గారి మతము. అర్థమునకును రసమునకునుగల సుబాధము, శబ్దమునకును రసమునకును గలుగకపోవచ్చును. భావమునకును రసమునకును పోషించి యర్థాలంకారములు గల రచనలు తెలుగునను సంస్కృతమునను లేకపోలేదు అట్లే భావమునకు రసమునకును విభుటనకు కల్పించ గానుగదా? దీనివలన సర్థాలంకారములకు గల యెక్కుమ ప్రాధాన్యము నూడిత మగుచున్నది. ఇట్టి సర్వసేద్యములలో శబ్దాలంకారము తెన్నో గలవు. అర్థముమాత్ర మంత గానుండదు. రసముయ్యగ్యము. అట్లే అర్థములేక రసము స్ఫురించురచనలు కనవడవు. అట్లు శబ్దాలంకారముల నిరసిం చుట గాదు. వాని యంశ పరము వానినెన్నది. ఇట్టి తారతమ్య చర్చయే ఆంధ్రగ్రంథకర్తలు. కావ్యవిమర్శనమున సామంతి యరవర మనియు వానమ్మకము. సామంతిలేని విమర్శకు లూపితి విమర్శకుములు. అది విమర్శనములు. కాగూడదని 1914 వ్రాసిన యాంధ్ర విమర్శకులకుము. అంతకు పూర్వము సంప్రదాయానుసరణము గ్రంథరచయిత ముఖ్యుని రచనాస్వాతంత్ర్యమును నిరసించి కీబుచ్చి విమర్శగ్రంథము చేప్పింపును ఎడిబహిరి పూర్వ ప్రతివాదు గర్హించుచు భుండనువానిసిరి. రచనసంప్రదాయ విరుద్ధముగనుండి యుండుట దీనికి కారణము-వేకెన్సియును మహాకవి తననాటకములు సాగ్రాము చేకలును నే సాగ్రాని యుండిన ఫె)ందివి వాదనానా రాగ్రంథములకు కార్పించి యుండురని యొక. యాంధ్రవిమర్శకులు పోసి యుండిరి. సంప్రదాయానుసరణమో యని కొట్లాడి ప్రసిద్ధాధింండియును కొన్ని సుగర్వములు త్రిందల పుత్రికాక్షుభమున కొకరి నొకరు దూషించు కొనలేదా! అంతమాత్రమున వారిగ్రంథముల విమర్శములు గానంబు? అని యొకరితి విమర్శకులు. అట్టివిమర్శను పురుషుడవని వానమ్మకము. గ్రంథకర్త గారి యభిప్రాయము ను ఇదియే. కొన్ని పద్యములు దీని యందలి యలంకారములకు గ్రంథకర్త గారు విమరించియున్నాడు అతీ ప్రయత్నమే గ్రంథమునకు పుణానాశము చేసినాని విమర్శకు జుజుబూహివో నిగ్రంథ మంత కన్న సరసముగ నుండి యుండుట వాదనానివాదముల కరని యొక్కటి? అవిమాత్రము విమర్శనకావు కొన్ని కాలములలో సంకరించిపోవును. విమర్శని యొక గ్రంథంబుగాని యొక మహాకవిపుత్రములందు గాని మనము గ్రహించి తెలుపగలుగు మహాత్మ్యము గ్రంథకర్త గారు చెప్పినట్లు "గుణగ్రహణపారిణిక" విమర్శకులకు యభ్యుతము. "తత్వ తెన్నువారు తమతప్పులెరుగకు" అన్న జీవనవాక్యము చేరవాక్యమే గనుక గ్రంథకర్త గారే వ్యాసమున సోదాహరణముగజేసి నయలంకారతత్వవిచారము"ను విపులముచేసి, పోతనామృనిరచనమునే సర్వోచమముగ జర్పించి యాంధ్రభాషాకమున కుపకృతిజేసి తమ నిర్వానై పుణ్యము పథలముజేసింపురుగాక యని వాసాగ్రాత్యాచును.

చెన్నపురి శాసనసభ

తైలిగూర్పు యొక్క రెండుమాటలు. గృహసభ గృహసభకు సాగించిరి. ఈసభాసభకు వచన రచన పలుకడం బోధించుచున్నదిగాన నీగృహసభనుండి కొన్ని వాక్యములు బహుశాంతులు యవసరమనితోచుచున్నది. — తపో పులపట్టియం దృఢమస్థానము, శతకలశమును, మాతృ ము నూచించబడియున్నది.

క్రింది ప్రయోగములకు చరణ మేమో చదువు లు హింతురు గాక!

- లక్షణయూ వెన్నపపు. p. 1.
- ఎవరినో నోకిన p. 4.
- ఉదహరించి p. 4; v; II;
- అంధీకర్త p. 82.
- దోషముల కొన్ని నున్నవియు నవిహదవియు p. 5.
- కనపట్టుచున్నది. p. 5; 17;
- అలంకార సాహిత్యముకూడ p. 13.
- శ్రవణవిచ్చిన యుదాహరణముల వల్ల p. 73.
- అధికారముగా పరిగణించబడుచున్నది. p. 13.
- వానిచే నింపుట నా యుద్దేశము కాదు p. 17.
- అవి యలంకారములని పేరుపడినవి P. 43; 76; V;
- అయిన నీ మొదట తీసికొందము P. 1.
- గృహసభయందు P. 6.
- ఇందు వేదకావ్యపురాణేతిహాసములకంటె వైభవము మాహాసంపదించింది. P. 12.
- వదలియేవేసిరి P. 20.
- అనన్యత P. 77.
- దాని రచించినది జక్కనమహాకవి P. 81.
- ఒకేవిధముగ యావత్కవిత్వము P. 73.

ఈ గృహసభయందు కవుల నొకరితో నొకరిని బోల్పి యెక్కువ తక్కువ శేషులందఱు బ్రతుక్కించుట స్పష్టము. ఇది యాంగ్లవిద్యకుల మార్గమేయైనను, అంగ్లవిద్యకాచారి త్రిమను జదివినవారి కీమార్గము విచిత్రమ. మారంభదశకుం దుండినపు డేర్పడినది తెలియకలదు. ముచ్చట గల వారు డ్రై డ్రెక్లను ఈ శతముని “కట్టుకథల యుద్దాత్తము” (Preface to Fables) అను వ్యాసమును జూడవచ్చును. తన గృహసభయందలి ప్రధానభాగమున నెన్నయో నీతులు చెప్పి, తన మార్గముల కాదర్శముగ వ్రాసిన విచిత్రమున వానిని తామే పురుషుల మాతృమయ సరసము గాను విచిత్రమింతకుపూర్వము రచించినందుకేమో? అట్లులైన త్రిప్పి వ్రాసియుండురు ఈ విద్యకులకు శుభ్యులకు నంతమా “ప్రబంధ మెప్పుడు తెలుగున పోరంధ మైనద” అనది. ఈ విషయమున గృహసభకర్తగాను చేసినచర్య చాలదు. గృహసభకల సము జేసినకొలది “పురాణాంధీకరణములు” “ప్రబంధములు” అని మన గృహసభకర్తవంటి విచిత్రములు చేయుచున్న విభాగ మంతగా నిజమనెద. తోచుచున్నది. తిక్కనగారి “దిరాటపర్వము” కను ప్రబంధధర్మములు పట్టవా? తిక్కన గారే తమ రచనలకు “ప్రబంధమందలి” యు పేరుచెట్టిరి. అది నయగనీమమనియే తోచుచున్నది. గృహసభకర్తగా రీవిషయము నింకను బరిశీలించుట గాక యని వాపోతానామా— విచిత్రము.

బుద్ధునిచరిత్రము.

గ్రంథకర్త పాలవర్తి రామమూర్తి గారు.

ఈచిన్నపుస్తకము బహులలో చదువుబిడ్డలకొకట (కానీ నది. గ్రంథకర్త కథచెప్పటలోను, మాటలపొందికలోను బిడ్డలకు చిత్రమేమిరి రచన సాగించినారు. ఇట్టిగ్రంథము లచ్చుకు చుండుట శుభమాచకమే. చిన్నవాట నే బౌద్ధధర్మములు మనకు నాటివారికి పెద్దయైనవెనుక సంఘాభివృద్ధికి భంగకరములను తొలగించుకొనుట నులభదుగును. ఇట్టిగ్రంథములింకను రచించి గ్రంథకర్త గారు లోకోపకారిని కాగలుగుదురు గాక యని మాప్రోత్సాహము. — పరిశోధకు

విరహాబ్జ

ఇందు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపచరిత్రములు చక్కని శైలిలో వర్ణింపబడినవి. వారి చిత్రపటములు గూడ గలవు. ఇట్టి గృహసభ మిదిగత కాంధీయన మతియొకటి లేదు. వెల రేపరు లైదు 0-12-0 కాల్కో లైదు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రపట ముచితము. వలయువారు:— శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 1, తంబుకెట్టివీధి, వదరాసు.

పంచాయతీలకు భవనసహాయము.

అనగలిగి రావుబహద్దరు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులు గారి రీతిగృహము నుపసాదించిరి:—

“అట్టోబర్ తిరతేదాలూకు గవర్న మెంటు ఈ తీరపు ప్రకారము స్థాపించుటకు పంచాయతీలు స్వకృతిచే నమూనా చేసెడి పన్ను మొత్తమును ఇకనంతసామ్యము తాలూకాబోర్డు నిధిలోనుండియు, రాష్ట్రీయనిధిలో నుండియు ఇచ్చెదమని ఖరారు చేయుటకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు”

యూనియనుపంచాయతీలకు ప్రైవేటుయ్య ముండవలయు ననియు, తల్లిపాలకసంఘమువారి రివీయరు గునింప గోరుచున్నామనియు, రాజధానిదొరతనములు వీనికి సాహాయ్యముచేసిన గాని తృప్తికరముగ పనిచేయునయ్యు, ఏమాత్రము సాహాయ్యముంచినను వీనివలన కొంతంత ప్రయోజనము కలుగుననియు, బంగారములతో పట్టవచ్చునెన్ను పంచాయతీల కియ్య బడుచున్నదియు, ఇందుచేత దొరతనమువారు సాహాయ్యము చేసెదమని ఖరారుచేయుటకు కోరుచున్నామనియు, రామచంద్రరావు గారు రీతిగృహము నుపసాదించుటకు సెలవిచ్చిరి.

చిదంబరవాధ మొదలగునగు.

వీ రీతిగృహము బలపరచిరి.

సర్ శివస్వామిఅయ్యగారు:— వీరికి రామచంద్రరావుగారి యుద్దేశములతో సంపూర్ణ సానుభూతి కలదుకాని. ఇప్పుడు ఏమాత్రముగ సాహాయ్యముచేయునని వివరించుటకు వీలులేక. భవనసాహాయ్యము చేసే అధికారము తాలూకాబోర్డుల కిదివరకే యుచ్చియున్నాము. పంచాయతీల మంచి చెడ్డలనుబట్టి వారు సాహాయ్యముజేయుదురు. అన్ని జిల్లాబోర్డులకు కర్తవ్యమును నిర్దేశము చేయుటకు వీలులేదు.

రామ అయ్యగారు.

ఇది ఒక గొప్పవిషయమని రామ అయ్యగారు చెప్పిరి. ఈ విషయమును ప్రత్యేక దృష్టితో గమనింపవలసి యున్నది. పంచాయతీలకు భవనసాహాయ్యము చేయుపద్ధతులను అలోచింపవలెను. నీటితిర్వా, మున్నగు పన్నులనుండి వీరికి కొంత సాహాయ్యముచేసిన బాగుండునని వీరు నూదించి దొరతనము వారు దీని విషయమై బాగా యోచించవలసినదని కోరిరి.

కృష్ణ రావుగారు.

తైలిగూర్పులో “ఇక నంతసామ్య” అను వాక్యమునకు తనవారే, “గృహములో కనూలైన లాగును సెన్నులో వాల్చరభాగము తాలూకా బోర్డునుండియు ఇంటిపన్ను మొత్త మంతసామ్యము రాష్ట్రీయనిధినుండియు పంచాయతీల కిప్పించుటకు” కోరుచుంటిమని వీరు. సవరణ ప్రతిపాదింపును తల్లిబోర్డుల ఆదాయమును కొద్దిగనో గొప్పగనో గృహముల నుండి వచ్చుచున్నప్పుడు పంచాయతీల కిదిసాహాయ్యము చేయవలసి యుండునని, వీరు చెప్పిరి.

సర్ సింహారాజుగారు.

వీరుకృష్ణరావుగారు తీసికొనివచ్చిన సవరణముబలపరచిరి.

రామచంద్రరావుగారు

రామచంద్రరావుగారు కృష్ణరావుగారి సవరణకు అంగీకరించి, భవనసాహాయ్యముచేయునమని గవర్న మెంటువారు నచ్చజెప్పినగాని, ఇటీవలిఉత్తరపురకార మేర్పాటుచేయబడిన యూనియను పంచాయతీలు కొనసాగవలసి సెలవిచ్చిరి.

సర్ మాల్లుయ్య అయ్యగారు

ఇంటిపన్నువలన సంవత్సరముకు రెండు లక్షలరూపాయలు నమూనగుచున్నవని వీరుచెప్పిరి. ఈ సామ్యము పంచాయతీలకు దొరతనమువారి యిచ్చకలదు. గ్రామాదులలో కావలసినంత సామ్యము నమూనగును. ప్రజలు పంచాయతీలకు హానించిన యెడల వారే పన్నుల నిచ్చుకొందురు. రాజధాని నిధి నుండి ఏనులకు లిచ్చినయెడల సామ్యము తగ్గును. అందులో నప్పుడు అసలే ఇయ్యకలదు. ఇట్లు చేయుట మునుపు చెప్పకలదు. దొరతనమువారు లెప్ప స్థానిక స్వపరిపాలనమునకు ప్రోత్సాహము చేయుదురు. ఇందులో సంజేహ మెంతమాత్రము లేదు. ఫలానిది చేయుదుమని ప్రస్తుతము చెప్పటకు వీలులేదు. రామానుజాచార్యులుగారు.

పోరంబోధ ధూములను సేద్యము చేయువారిచ్చుకొను అవకాశపునన్ను పంచాయతీల కియ్యవలయునని వీరు చెప్పిరి. ఇట్లు నమూనా చేయుచున్న సామ్యము దొరతనమువారు ఆదాయముగ భావించుటలేదు. అందుచేత ఆసామ్యము పంచాయతీల క్రింద ఖర్చు పెట్టవచ్చును. పన్ను కట్టవలెనని నూత్రుగారి ఉద్దేశమై యుండవచ్చును. ఎంత పన్నుకట్టవలెనో అంత కట్టి

యన్నారని ప్రజల అనుకోనుచున్నాడు. ఇంక పన్ను కట్టవచ్చునని దొరతనమువారు తలచుచున్నట్లు తోచుచున్నది. ఈ రెండు అభిప్రాయములను దొరతనమువారిని పట్టుకొని బాధించుచున్నట్లున్నది. ఇందలో ప్రజలవారము నజమో, దొరతనమువారిని నిజమో నుండు ముందు తెలియగలదు.

రామచంద్రరావుగారు.

ఏమిచేయుటకును దొరతనమువారి కివము లేకపోయిన యెడల నీ విషయమై ఒకకమిటీని మేర్పాటుచేసి విచారణ చేయించవలసినదని రామచంద్రరావు గారు చెప్పిరి. న్యాయసేనులలోవిధించు జుర్రాసాసామ్యము వీని క్రింద ఖర్చు పెట్టవచ్చును. దొరతనమువారు బిల్లిగులను ముందు సంవత్సరము కట్టించుట తగించిన ఆ సామ్యము మిగులగలదు.

సర్ శివస్వామిఅయ్యగారు.

దొరతనమువారును శివస్వామిఅయ్యగారు గారిట్లు తెలియజేసిరి:— 3,000 యూనియను పంచాయతీలకు స్థాపించుచు మునుకొందము. ఒక్కొక్క గ్రామములో ఇంటిపన్నువలన 500 రూపాయలవంతున నమూనగు నకుకొందము అవును 15 లక్షల రూపాయలే వచ్చుచుగాని ఎక్కడరాదు. ఇప్పుటి ఇంటిపన్ను 8 లక్షలుకూడ కలుపుకొనకు పంచాయతీలకు చాలదు. అందుచే ఇటువంటి సమయములో ఫలానిది చేయుదుమని చెప్పట సంభావ్యముగనుండదు.

సవరణజేసిన రీతిగృహము సభ్యుల యనుమతికి నచ్చినప్పుడు 18 నుండి యనుకూలముగను, 21 నుండి కృత్రికముగను అభిప్రాయమిచ్చుటచే ఒడిపోయినది.

పంచాయతీ విచారణ.

అనగలిగి రావుబహద్దరు బయ్యా నరసింహేశ్వరశర్మ గారి క్రింది రీతిగృహము నుపసాదించిరి.

“ప్రతిగ్రామమునందు గాని, అట్లుచేయుటకు వీలులేనప్పుడు రెండు మూడు గ్రామముల సముదాయమునందు గాని ప్రజానియ్యులకు సభ్యులతో పంచాయతీలను ఏర్పాటుచేసి వానికి కొద్దిసాటి సిబ్బలు, క్రిమినలు కేసులను విచారించు అధికారమును ప్రత్యేకముగ నియ్యవలయునని ఈసభవారిని కోరుచున్నాను.”

శర్మ గారి రీతిగృహము నుపసాదించుచు మూడువిషయముల వేర్వేర్లు దొరతనమువారు వానినిగురించి యోచించి వారి యభిప్రాయములను తెలియజేయవలయునని కోరిరి. ఈపంచాయతీలు ప్రజానియ్యులను గ్రామకార్యనిర్వాహకులతో కూడియుండవలయునా? సిబ్బలు, క్రిమినలు కేసులను విచారించు అధికారము లియ్యవలయునా? అట్టినిచారణాధికారమును ప్రత్యేకముగ నియ్యవలయునా? అను మూడువిషయములను, విచారణార్హములు. మనరాజధాని బీదనీతియందున్నది. ప్రజల అలేసపోని దావాలకు దిగినయెడల, మరింతవికారగుదురు. ఇట్టిది జరుగకుండ చేయవలయును. ప్రజలారక మునగు కొట్టలకును మేజిస్ట్రేటు కోర్టులకును, జిల్లాకలెక్టరేటుండ పంచాయతీలకు న్యాయవిచారణాధికార మియ్యవలెను. పంచాయతీలకు ప్రత్యేకముగ అధికారము లియ్యవలయునని వీరికోరి, ఇండియా దొరతనము వారికి వ్రాసుక పూర్వము చెన్నపురి దొరతనమువారు తమయభిప్రాయములను తెలిపవలెననిరి.

కృష్ణ రావుగారు.

వీరు రీతిగృహమును బలపరచుచు, గృహసభవారును నృధి చేయవలసిన యెడల గతవత్సరము సర్ మాల్లుయ్య గారు చెప్పినట్లువంటి పంచాయతీలను మేర్పాటుచేయవలసి యుండునని సెలవిచ్చిరి.

రామచంద్రరావు గారు.

వీ రీతిగృహముని కనుకూలముగ మూర్ఖులను నిట్లు సెలవిచ్చిరి:— మనము విషయము తెలియకుండ మూర్ఖులనుచున్నాము. దొరతనమువారి యాలోచనలో కొన్ని విషయములున్నవి. కాని వానినిగురించి మనకేమియు తెలియదు. పంచాయతీలకు న్యాయధాకారము లిచ్చు విషయమై దొరతనము వారి అభిప్రాయములను మనము తెలిసికొనుట మంచిది. వీనికి ప్రత్యేకముగ న్యాయాధికారము నియ్యవలసినదని నా యభిప్రాయము. తక్కిన విషయముల మాటలుయిండ్ల, దీనివిషయమై దొరతనము వారి అలోచించినవిషయము వివరముగ తెలిసికొనవలెను.

కృష్ణ రావు గారు.

పంచాయతీల విషయమై అధికారి విభజనసభ వారు చేసిన నిర్ణయాలను మీరు కొంతవరకు వివరించినది తగాదా పడుచున్నది. ఉభయపక్షములను కొరకుగాని పంచాయతీల యేర్పాటుచేయు కూడదనియు, న్యాయసూక్ష్మతలను పొందగోరినవారు తమ న్యాయవిమర్శలను దీర్ఘిష్ట మనసలు దగ్గరకు వెళ్ళుచున్నారనియు చెప్పిరి.

సర్ హోల్డెన్ న్యాయాధ్యక్షులు.

ఇంతవరకు చర్చ జరిగిన తరువాత సర్ హోల్డెన్ న్యాయాధ్యక్షులు దొరతనమువారి యభిప్రాయములను తెలియబరచిరి. కొద్దికాలికి కేసులను విచారించుటకు పంచాయతీలను వెట్టువలయునని మేము కృత్యించితిమి కాని ఒక విధముగ ఉండవు. విలేజ్ కోర్టు అట్లు ప్రకారము యేర్పాటు చేయు పంచాయతీలకు అధికారములులేవు. వీనికి, వానికి చాలభేదములుండును. తెంచి కోర్టు ఎట్లు పనిచేయుచున్నదో, ఇవికూడ అట్లే పనిచేయవలయునని మేమునుకొనుచున్నాము. దీనికి ఇండియా దొరతనమువారు అట్లే పనిచేసినందున మేము ఒకవిధమున తయారుచేసినాము. ఎంతసోమ్యమున సంబంధించిన కర్మవహించెనును, ఉభయపక్షములను ఒప్పకొనిన యెడల, అర్హులవారమును పరిష్కరించే అధికారముకూడ పంచాయతీలకు ఇవ్వబడినది. ఈయధికారముల నిచ్చుచున్నామని చెప్పి గ్రామమునను అధికారియును తీసికొనవలయునని లేదు. గ్రామముననుబలన చాలభేదములు కలుగుచున్నవి. గతసంవత్సరములో ౧౦,౦౦౦ కేసులు విలేజ్ కోర్టులవలన విచారించబడినవి. మనసబుదగ్గర న్యాయవిధానముచేసిన యెడల కేసు త్వరగా పరిష్కారమగును. అంతవలన కొందరు పంచాయతీలదగ్గర దాఖలుచేయుటకు తమకేసులను విలేజ్ మున నలువదగ్గర నేదాఖలు చేసికొనిరి. గ్రామముననుబలన క్రిమినలు అధికారములు చాలతక్కువ కొద్దిపాటికేనులే యీతనివిధమున వచ్చును. నూటికి ౯౦ వంతున ముద్దాయికి అనుకూలముగ తీర్పు చెప్పదురు. గ్రామముననుబలమున అధికారములను పంచాయతీలకు మార్చినయెడల కేసులు తగ్గిపోవును. ఇంతేకాదు. దావాలలో గ్రామవాసులు పడుకొన్నవారు, ధనవ్యయము చాల మట్టుకు తగ్గును. వీలైనంతవరకు ప్రతిగ్రామమునందును ఒక్కొక్క పంచాయతీని నియమించు నుద్దేశించినాము. పంచాయతీల ప్రత్యేక న్యాయవిచారణాధికారమును గురించిన విషయము చాల చిక్కైనది. వీరినికొద్దిపాటియయ్యె ఇది అంతగా ప్రతిబంధముగ లేదు. ఇది బాగుగనే పనిజరుగుచున్నది. ప్రత్యేక న్యాయోత్తర మియ్యకుండగ నే ఇది పనిచేయుచున్నది అట్టి సందర్భములో వివరములేకుండ అన్నిటికీ ప్రత్యేక న్యాయోత్తర మిచ్చుట అంతశ్రేయస్కరము కాదు-అరసరమున్న ప్రభుత్వ ప్రత్యేక న్యాయోత్తరము నిచ్చుచునే నుండును. పంచాయతీల నిర్విఘ్నముగ పనిచేయునని మార్మదేశము. చిత్తుబిల్లు తయారైనప్పుడు సభ్యులకు తెలియజేయుదును. అప్పుడు దానిలోని లోపాలలోపాలను గురించి మీరు చర్చింపవచ్చును. కాట్టి సభ్యులు తమ తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొనుట గాక యని ప్రాతిపదిగాను చెప్పిరి.

వి. శ్రీనివాస శాస్త్రి గారు.

ఇటువంటి తీర్మానమునే తాము ప్రతిపాదించుచు మని నోటినుచేసితిమనియు, చాల గ్రామములలో వివిధపంచాయతీలకు తగినవారుండరనియు, ముఖము పంచాయతీలను చేరుగను, న్యాయాధికారులతో కొన్ని పంచాయతీలను నియమించుట బాగుండునా లేదా యను విషయమును యోచించవలయుననియు, ముఖము పంచాయతీలే ప్రజల కిష్టముగ నుండునని తమ యభిప్రాయమును మీరు చెప్పిరి.

సర్ హోల్డెన్ న్యాయాధ్యక్షులు.

వీరిట్లు సామాధానము చెప్పిరి:—ప్రస్తుతము పంచాయతీలలో నట్టిభేదములు ఏర్పరచుట కాని అరసరమైనవృద్ధులును, వీరినికొద్దిపాటి న్యాయాధికార పంచాయతీలను ఏర్పరచుచును- న్యాయవిచారణాధికారియు, కార్యనిర్వహణాధికారియును చేరవలసినది ఇటీవల నుండియు చెప్పుచుండగా, నీలెందు అధికారములను కలిపి ఒకరికి కర్మవహించినది ఒకసభ్యుల చెప్పట చాలచింతగా నున్నది.

కేశవశర్మ గారు.

ప్రూ అర్థగాను చెప్పినదానికి మీరు వందనము లర్పించి పంచాయతీ సభ్యులను ఎక్కువగా అధికారమును ప్రజల కిచ్చెదరా యని, ప్రశ్నించిరి. ఈ విషయ మింకను నిర్ధారణ కావలెనని ప్రూ అర్థగాను చెప్పిరి. మీరు నిష్కల్మష భావముతో చెప్పితిరా యని కేశవశర్మ గారనగా, అవునని ప్రూ అర్థగాను నడిచిరి.

తరువాత శర్మ గారు తమ తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొనిరి.

పంచాయతీల గురించిన యభిప్రాయము.

అనంబిలు శ్రీనివాసశాస్త్రి గారి తీర్మానమును బలపరచిరి:—

“అధికారవిభజన సభవారు చేసిన నిర్ణయములను మనసందాయతీల సేవ్యము విషయమున, ఉత్తమ న్యాయములు, రివిన్యూబోర్డు మొదలుగ, బిల్లాఉద్దేశ్యము మొదలగు వారందరితోను సలహాచేయుగా వచ్చిన యభిప్రాయములను ప్రకటించుటకు సభవారు కోరుతున్నారు.”

ఈ సందర్భమున వీరిట్లు వెల్లడించిరి:—ఇది చాలముఖ్య విషయము. ఈవిషయమై పరిశోధించిన యభిప్రాయములను ఎందుకు ప్రకటింపలేదో తెలియదు. వారి యభిప్రాయములను రహస్యముగ నుంచుకొనెడిది. ఉద్దేశ్యములు తమ యభిప్రాయములను ప్రకటించుటకు మీరేట్లు దెలిపియుండి నమెడల అట్లు చేయకూడదనియు, వారిభిప్రాయముల ప్రకటించుటకు బాగ్యుత్తరం పోవుటను బంప వలసినదనియు వారిని హెచ్చరింప వలెను.

కేశవశర్మ గారు.

కేశవశర్మ గారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

కూర్మ్య గారు.

దొరతనమువారెందుకు అధికారలిచ్చిన యభిప్రాయములను ప్రకటింపలేదో కార్మ్య గారు వివరించిరి. అప్పుడేయును టకు కొంతసోమ్యము భిన్న అగునని మనవేసికొని గుప్తముగ నుంచవలసిన విషయములందులేవు. సభ్యులు కోరినయెడల అధికారుల అభిప్రాయ సంగ్రహములను ప్రకటింపవలెను.

రామచంద్రరావు గారు.

భిన్న విషయమై యోచించితిమి ఒకప్పుడు అంతయుఖ్యముగాని సంగతులను ముద్దించి ప్రకటింపుచున్నాను. అటువంటిదానికి భిన్న చేయుచుండగా, పంచాయతీల వంటివిఖ్య విషయములలో అభిప్రాయభేదములున్నప్పుడు అధికారుల దిచ్చిన అభిప్రాయములను ప్రకటించుటకు దొరతనమువారూ కొన్నారు. ఏదైతే అధికారులు తమయభిప్రాయములను తెలిపిరి తెలిసికొనలేదు. అధికారుల యభిప్రాయములను ప్రకటించినవో వారినికూడ పునరుత్తరము దానముచేయకు.

తక్కిన సభ్యులు.

శర్మ, రామనాథాచార్యులు, నరసింహాచార్యులు రామ అయ్యంగారు మున్నగువారు పంచాయతీల విషయమై అభిప్రాయములను ప్రకటింపవలెనని మాట్లాడి, తీర్మానమును బలపరచిరి. నాయకు గారు.

మేల్ల లేవడం అధికారుల తీర్మానమును ప్రయోగపరచుచునని వీరినిరి.

శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు.

కార్మ్య గారు చెప్పినదానికి తాము వందనము లాచరింపుచున్నామనియు దీని విషయమై సంభోధించిన అధికారుల అభిప్రాయములను తెలిసికొనవలయుననియు, మీని ప్రకటింపవలెననియు, ఎక్కువతెలియని చాలసంగతులు బయటపడుననియు, శాస్త్రి గారు వెల్లడించిరి.

కార్మ్య గారు.

వీరిట్లు చెప్పిరి:— గ్రామములకు తమకు ఫలానివి కావలయునని చెప్పినప్పుడు, వీరు సంబంధించి సంతకము అభిప్రాయములను సంగ్రహము ప్రకటించుదురు. కలెక్టరులు చెప్పినసంగతులను సభ్యులకు తెలిసికొనవలసివో నాకు లోచించుటలేదు. అధికారుల యభిప్రాయ సంగ్రహములనుకూడా వీలైన యెడల ప్రకటింపుచును.

తరువాత తీర్మానము ఉపసంహరించుకొనబడినది.

విచ్చిక పంచాయతీలు.

అనంబిలు శ్రీనివాసశాస్త్రి గారికింది తీర్మానమును తెలిపించిరి:—

ఇటీవల పంచాయతీలను గురించి దొరతనమువారు వాదించిన ఉత్తమ నమసరించి, విచ్చికపద్ధతుల ప్రకారము పంచాయతీలను యేర్పాటుచేయుకొక కాసరము ననుసరించి సాపేక్షతలమున సభవారిని కోరుతున్నాను.

ఈ సందర్భమున వీరి ఇప్పుడు ఆగించిన పద్ధతి ప్రకారము పంచాయతీల వెట్టి యెడల అవి యెంతమాత్రము పనిచేయవలయు అంతభయముండియు ఇవి నిచ్చుయోజనముగ నుండగలవనియు, అట్టిపంచాయతీల సభ్యుల యభిప్రాయము సారముగ నుండవలయు చెప్పిరి.

కేశవశర్మ గారు.

ఏదోఒక కాసరముననుసరించి, వీరిని సాపేక్షించినగాని, తగినంత బాధ్యతముండదనియు, అంతవరకే అవి బాత్రిక పనిచేయవలసినదియు వీరితీర్మానమును బలపరచుచు వెల్లడించిరి.

శివస్వామి అయ్యులు.

దొరతనమువారి పక్షమున వీరిట్లు తెలియజేసిరి:—

గ్రామములలో తగిన పంచాయతీలను దొరతనమువారు లేదో సూచనము విచ్చికపద్ధతికా మేర్పాటుచేయుచున్న పంచాయతీలెట్లు పనిచేయునోయది సభ్యులు వానిలో లోపములను వెల్లడుచుకొనుచున్నాను. ఏదోఏదొకవిధమున ప్రకారము చేయవలయునో లేక ఇప్పటిపద్ధతులగా గామునకపోలేవానిని తగినంత మార్పుకొనుచు. సభ్యులందరకు విచ్చిక పంచాయతీల పనిచేయునని తెలిపవలసినది పడుచున్నది. విచ్చికపద్ధతుల మొదలెల్లూరుబిల్లాలో నీటిసాగుబడికి సంబంధించి యేర్పరచుకొనిన పంచాయతీల జనుప్రదముగ సాగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఇతర సభ్యులు.

అనంబిలు నరసింహాచార్యులు, రామ అయ్యంగారు, రామచంద్రరావుగారు, ముచ్చటింది తరువాత, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు సమాధానమిచ్చిరి. సభ్యుల అనుమతికి వచ్చినప్పుడు తీర్మానము ఓడిపోయినది.

పంచాయతీ వైర్పములు.

శ్రీనివాసశాస్త్రి గారిట్లు మరియొక తీర్మానమును వ్రాసిరి:—

గ్రామ పంచాయతీలను గ్రామాధికారియే యధావిధిగ వైర్పము అధికారమునకు నియోగించబడుటకు సంభ్యులందరకు కూడి తదధికారమునకు తమిళా కొకరిని ఎన్నుకొనవచ్చును పంచాయతీల కియ్యకుల నినదం సభవారు కోరుతున్నారు.

మనసలు అధికారముండుటచే అతనికి చేర్పను పదవి ఇవ్వకూడదని చెప్పుచుంటిరి కాని అతనికి సభ్యవదవి ఇచ్చుటకు తమ కర్మవంతరము లేదనియు, మనసలు వైర్పముపదవి ఇచ్చినట్లుయిన అధికారప్రాబల్యముయొక్కరకు నుండుననియు మీరు తీర్మానము నుపపాదించుచు చెప్పిరి.

కేశవశర్మ గారు.

వీరాతీర్మానమున బలపరచుచు చాలమట్టుకు గ్రామముననుబల సమర్థముగ నుండవలయు, అందుచేత వానికి వైర్పముపదవి ఇవ్వకూడదనియు, మనసలునుండి ప్రజలకు పూర్వమున్నంత విశ్వాసము ఇవ్వకులేదని యుచెప్పిరి.

శర్మ గారు.

ప్రజలు ఎన్నుకొను పద్ధతియే సర్వత్రా బాగుండునని చెప్పుచు మీరు కొంత సవరణను తీసికొనవచ్చిరి.

ఎస్. కృష్ణరావు గారు.

మీరు శర్మగారి సవరణను బలపరిచి, యధాలాభముగ గ్రామములకు వైర్పమును ఎన్నుకొనుటవలనచాలచిక్కముగ వచ్చి లేనిగాని కలతలు బయలుపడునని చెప్పిరి.

శ్రీనివాస శాస్త్రి గారు.

మీరు సవరణను అంగీకరించిరి. నరసింహారాజు గారు

గ్రామముననుబలము గ్రామములను పూర్వమునుండియు విశ్వాసమున్నదని చెప్పి మీరు ఇతర సభ్యులతో చేకరించక వానికి వైర్పము పదవి ఇవ్వకుండుటకు కాణరము లేదనిరి.

శివస్వామి అయ్యులు గారు దొరతనమువారి పక్షము మీరు సవరణ చేసిన విధమున తీర్మానము సంగీకరించిరి.

ఇంతటితో సభ ముగిసినది.

బాలికలకు విద్య.

గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావు గారి క్రిందితీర్మానమును ఉపపాదించిరి:—

“మన రాజధానిలో జరుపుచున్న బాలికల విద్యా పద్ధతులను బాగుపరచుటకు, వారి కిప్పటికంటె నెక్కువదన కాశములను కలుగజేయుటకు, ఎరిమెంటరీ స్కూలలో తరతులయొక్క ఛతనీయ గ్రంథపట్టికను వివరించి తగిన సంస్కరణములనందు బొందుపరచుటకును అధికార అసాధికారములను నిచారణ సుఖమును నేర్పరచుటకు ఈసభవారు కోరుతున్నారు.”

ఈ తీర్మానమును గురించి మాటలాడుచు గౌ. కృష్ణరావు గారు బాలికలవిషయమై గర్వము మొటువా రిదనలో ప్రయోచించినపోవుటగాని వాక్యముల నుదాహరించిరి. ౧౮౯౭ సంవత్సరములో గర్వ మొటువా బాలికలకు విద్యకొనగా అరసరము మనజేయుం దెంతమట్టుకు కలదో యెప్పిగొనినాడు. వీరి ముట్టు మొట్టును 1918 వ సంవత్సరములో విద్యా విషయము ప్రకటించుచు బాలికావిద్యావిధాన మింకను స్థిరపరచవలసి యున్నదని ప్రకాశించెను. ఈమధ్య కాలములో వీరివరకు ప్రయత్నములను జేయబడకుండుట కోరవలయును. ఇతర రాష్ట్రములలో కంటె నిచట ఘోషాపద్ధతి యుండిన నున్నది. దానిని బట్టియే బాలికా విద్యకు నిచట అరసర మధికముగా నున్నది. ఇచ్చటి యరసర

విద్యాస్నాతకులు:—విద్యార్థిగా బడిగి కాన్వ
 క్షయ సభ్యులను విద్యాస్నాతకులను చూచి తంబు పెట్టి
 వీధికి దక్షిణపు నోనమును కైపువక తాము గృహముల విద్యా
 గులు అభివృద్ధి గాల్పించుకో కేకలు వేసిరి: ఇదిమాడ
 ను బహువిధముగా చూడెను. మేవలమీద నిలుచొని గంట
 వాయువునకు కొందరు, ఈల వేయువార కొందరు,
 హిష్టు హిష్టులుగా అరియ్యుచువారి కొందరు కాన్వక్షయ
 సభ్యులను విద్యాస్నాతకుల వైతరకాగితము లెగరవేయు వారు
 కొందరు బహు ఉల్లాసముగా చూడెను. కొందరు ప్రిడరు గల్గు
 నులు చూచి బెట్టుకొని బోలెడుమందగా పరులంద విద్యాస్నాత
 కులనుకొని వారినికొని నూవ ఈమట్టనా మూక కేకలు
 చేయువారుభించెను కొందరు స్నాతకుల భయపడి ఆనాన
 రాతేను. ఇచ్చికొన్నవాలు ప్రతిసంస్కరణను జరుగుచుండు
 వానిమును.

విద్యుదానుక్రమణిక.

గ్రంథవిమర్శములు	2
చెన్నపురి కావ్యసభ	8-4
చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము	5
ప్రభావనాస్యము	
ఉపదేశోపన్యాసము	6
విద్యుత్ స్థానికవాస్తవము	7
విద్యోగా మహాసంగ్రహము	
విశేషతంత్రీవాస్తవము	8-9
శృతాంతములు	10
ఇంగ్లీషు తెలిగొరములు	11-12-13
అక్షరము కట్టకము, శృతాంతములు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 26 వ తేది

శుక్రవారము

ఉపదేశోపన్యాసము

మన విశ్వవిద్యాలయమున ఇతర విశ్వవిద్యాలయములందువలెనే సంవత్సరము సంవత్సరమును అన్ని విద్యాశాఖలలోను కట్ట పరీక్షలలో తేరిన వారిని మెక్క-వోట తేర్చి యుత్తీర్ణపూర్వకముగా పట్టాల నిచ్చుకద్దతి జరుగుచువచ్చుచున్నది. ఆసంవత్సరమున రాష్ట్రములోని యనుభవ వంతులలో కొక్కరు విద్యానిధికినిండి తాకికస్థితిలోనికి మారవలసియుండు స్నాతకులకు ప్రపంచజీవితమున నారు మెలగవలసిన విధానమును గురించి యుపదేశ మొనర్చుచు నుపన్యసించుట యాచారముయ్యున్నది. అట్టి యాచారము ననుసరించి నిన్నటిదినము సాయంకాలము 1914-15 వ సంవత్సరపు స్నాతకులకు పట్టాలిచ్చునమయమున శా॥ సర్ హోల్డర్లు పూర్తిగాను ఉపదేశోపన్యాసమును చేసిరి. ఆరంభమున మన విశ్వవిద్యాలయపు జరిత్రను కొద్దిగా సీచ్చువారైరి. 1851 వ సంవత్సరమున విశ్వవిద్యాలయమునకు జొదిన విద్యాలయములు కిరీ యుండెను. నేను ఏబది యున్నవి. నాడు విద్యార్థులు 2000 ఉండిరి. నేను 10,750 గురున్నారు. అనగా ముప్పది నాలుగు సంవత్సరములలో పదునాలుగు విద్యాలయములు క్రొత్తివి ఏర్పడినవి. అప్పటికింటి మూడింటి నొక్కవంతు ఎక్కువగా విద్యాలయములు పెరిగినవి. విద్యార్థుల సంఖ్య యెక్కువయినది. విద్యాలయములు నాటికిని నేటికిని సొంతో విస్తారతరము లొనర్పబడినవని యంగీకరించినను మూడింటి నొకవంతుకెక్కువ యెక్కువ యను విచారము చేయువానికి విద్యాలయములెంత తక్కువ గానుండునవియు సర్థముకాక పోదు. ప్రతి సంవత్సరమును కళాశాలలలో తావులేక నిలిచిపోవు విద్యార్థులెందరో యున్నారనిన మంచి కళాశాల లింకను నీ రాజధానిలో నెన్ని యేర్పడ వలసియున్నవో తెలిసికొన వచ్చును. ఇంత యవసర ముండియును గూడ ప్రభుత్వము నారును ప్రజలను తిగినపని బూనకుండుట యీ దేశమున ప్రజాహిత జీవన సాధనము లెంత యల సతతో నాగింపబడు చూడునదియు తెల్ల మగుచున్నది. మన విశ్వవిద్యాలయమునకు దానరూపముగా నొసంగబడినద్రవ్యమును బహుస్వల్ప మని

సర్ హోల్డర్లుగారు విశదపరచినారు. 2½-లక్షలు అనువదిగురచే నొసంగబడినదట! ఆయా బహుమానము లిచ్చుటకు గ్రంథములు కొనుటకే దీనిపైని వచ్చు నాదాయము చాలియుండుట కష్టముగా నున్నదట! ఇట్టివి విశ్వవిద్యాలయ విస్తరణ కార్యముల కిది కొంతధనమును కొందరు ప్రత్యేకించి ఇయ్య నారంభించినారట. ఇదియు సంత విశేష మొత్తములుగా వచ్చుచున్నదని చెప్పుటకు వీలులేదు. శా॥ రామా రాయణిగారు ఆంధ్రములో ప్రకృతిశాస్త్రవాద్యముభివృద్ధికి పదివేలలిచ్చినారు. శ్రీనివాసయ్యగారు వారు అర్థశాస్త్ర విజ్ఞానాభివృద్ధికి గాకతే పేరిట పదివేలలిచ్చినారు. ఇతర విశ్వవిద్యాలయములకు సేదేశముగోనే లక్షల కొలది విరాళము లొసగినవారిని మన మెరుగుచుము. సాశ్చాత్యదేశములలో కదిలక్షలే లక్షగాని లక్షగూడ నొకలక్షలోనిది గాదు. మన దేశమున నిట్టిపద్ధతి ఇంకను వెప్పుడు వచ్చుచో చూడవలసి యున్నది. ఒకవేళకాలము మారి మన కెక్కువ విశ్వవిద్యాలయము లేర్పడి అవి సర్ హోల్డర్లుగారే సూచించిన రీతిని అభివృద్ధి మార్గములను బట్టునప్పటికి దేశమున నుత్సాహము కల్గిన కలుగవచ్చునేమో. కర్ణును ప్రభువు నాటినుండి మన విశ్వవిద్యాలయము అభివృద్ధి మార్గము పట్టినను ఇంకను నెంతో మార్పు కలిగిననే కాని లాభము లేదని సర్ హోల్డర్లు పూర్తిగాని యుపన్యాసము సూచించుచున్నది. మనకు గల విశ్వవిద్యాలయాదర్శమే మారవలెనట! అక్కుపార్ట్ కేంబ్రిడ్జిపద్ధతి నేటివరకును మనకు దాకరించి విద్యకును జీవితమునకును సంబంధము లేకుండ చేసియున్నది. విద్యావంతులగు నవివేకు లీపద్ధతినలన సిద్ధులగు చున్నారు. సర్ హోల్డర్లు పూర్తిగాని ఆ ప్రాతే విశ్వవిద్యాలయములకు చెదిన సాక్షితి వాతావరణముతోగూడ నవీన విశ్వవిద్యాలయముల జీవశీలన సమీకరణ మొనర్చినను గాని మన కాదర్శ మేర్పడదని వాక్రుచ్చుచున్నారు. విశ్వవిద్యాలయము తన సీదన విద్యనేర్చిన వారికి జీవితమంతయు వికాసము నిచ్చుచు రాష్ట్రమునందు విజ్ఞాన వ్యాపనము కు తోడ్పడచు పనిచేయవలె నని యభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టి ఫలమునకు విశ్వవిద్యాలయ సంస్కారములకు విశ్వవిద్యాలయసంఖ్య అభివృద్ధి యగుటయు బోధనాభాషలు దేశభాష లగుటయు నత్యవసరమని వీరు స్పష్టముగా తెలియజేయుట మిక్కిలి శుభావహము. యుక్తోల్లప్రజ కొకవిశ్వవిద్యాలయము ఎంతోకాలము చాలియుండదట. తామును శ్రీనివాస రామవయ్యగారు వారును చిన్నతనమున నొక విశ్వవిద్యాలయము గొదావరి తీరమున రాజమహేంద్ర వరమునను మరియొక విశ్వవిద్యాలయము కావేరీతీరమున కుంబకోణమునను స్థాపింపవలయునని తక్కించు కొనుచుండిరట. మద్రాసు పనికిరాదనియే యాలోచించుచుండిరట! ఇకమద్రాసు పోదట గాని దానికి ఉత్తరమునను దక్షిణమునను అచిరకాలముననే విశ్వవిద్యాలయము లేకున్న తామబ్బరపడవలసియే యుండురట! పడమటితీరమునను నొకవిశ్వవిద్యాలయము తలయెత్త వచ్చునట. ఈమూటితోడం గూడ మై సూరుం జేర్చినచో

నాలుగు దక్షిణ ఇండియా భాషలకును నాల్గు విశ్వవిద్యాలయము లగుదుండుట స్పష్టము. విశ్వవిద్యాలయములకు దేశభాష యాధారముకావలెననియే సర్ హోల్డర్లుగారియభిప్రాయ ముటకు సందేహములేదు. రెండుకోట్లరూపదింక్షల తెలుగు వాడును కోటి ఎరుబదిలక్షల యరవలును ప్రాథమిక విషయములలో తప్ప మొదటియొక కడవరకు నాంగ్లభాషలో విద్య నభ్యసించుట సర్ హోల్డర్లుగారికి మిక్కిలి కష్టముగా గన్పించుచున్నది. వారి యభిప్రాయమున నిదియంతయు బలాత్కార శివపూజగా లోచుచున్నది. ఆంగ్లభాషకు సీదేశమున ప్రాముఖ్య ముండవలసి యున్నను ఉత్తర విజ్ఞానమంతయు నాంగ్లమున చెప్పుటచే విజ్ఞాన వ్యాపనమునకు ప్రబలాటంకము కలుగక తప్పదనియు విద్యార్థులశక్తియు కాలమును వృధాకామానదనియు సర్ హోల్డర్లుపూర్తిగాని ఏమాత్రమును సందేహములేక నుడివినందులకు దేశమంతయు వారికి కృతజ్ఞతాబద్ధమున దని మేము ప్రత్యేకించి వ్రాయ నవసరము లేదు. దేశమంతయును నిన్నటిదినమును విద్యావిషయమున నుడినముగా గడించు ననుటకు సౌకర్యము కావరాదు. సర్ హోల్డర్లుగారు తాము చెప్పిన వాక్యములను కార్యరూపమున నిమిటకు తమ స్థానముచుండి సాయపడుదురేని మన మొత్తో త్వరగా బాగుపడగలము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు బంగారు శిఖరములనుండి విజ్ఞాన భానుకిరణములు తేలొవంతములయి ప్రతిఫలితము లగుటను జూచి యాంధ్రదేశ మానందించునుహూర్త మెంతోదూరమున నుండబోదు. సర్ హోల్డర్లుగారు స్నాతకులకు ఏవృత్తినవలంబించవలెనను ప్రశ్న పొడగట్ట కలదనియు జివిషయమున తీర్మానమునకు వచ్చునప్పుడు తమ తమ యభిరుచు నాలోచింపవలసినదే కాని ద్రవ్యాధికములమాయకు చిక్కగూడదనియు గట్టిగా హెచ్చరించిరి. పేర్లయూ గాయ మున్నంతనే సౌఖ్యము సమకూరదట. ఎవ్వడు ద్రవ్యాధిక్యమును జీవితపు పరమార్థము నొనర్చుకొను చున్నాడో వాడు జీవితపు సౌందర్యములో సర్థమును గోల్పోయిన వాడగుచున్నాడట! ఇంతవరకు సర్ హోల్డర్లుపూర్తిగాని చక్క గనే చెప్పిరి. వృత్తులను విమర్శించుచు మట్టుకు వీరు ఒక్కపోలీసు శాఖను ప్రత్యేకించి యెంతో దూరము శాఖా పక్షమున నుపన్యసించి యితర వృత్తులను తడవకయే మాని వేయుట యాచిత్యభాగ మని చెప్పితిరవలసియున్నది. విద్యావంతులు ఆశాఖకు చేరవలసినదే. దానిని బాగుపరచ వలసినదే. తమ సుగుణములచే నివృణ్ణా శాఖయెడల ప్రజలకు గల యవిశ్వాసము నపనయించ వలసినదే. విశ్వవిద్యాలయోపదేశమున నితర వృత్తులలో సమావముగా దీనిని జేర్చొనవలసినచో జేర్చొనవలసినదే. కాని సర్ హోల్డర్లుగారు దీనినే విశేషతమముగాజెప్పుట వీరు పోలీసు శాఖాధికారిగా నుండిన విశేష పరిస్థితి ఫల మని చదువరులు తలంచుటకు నవకాశమును కల్గించుచున్నది. స్నాతకులు విషయములు తమకు తామే విమర్శించుకొను నభ్యాసము గడించు కొనవలసినదని వీరుచేసినబోధ మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. వీరుపన్యాస మునుపసంహరించుటయు తమ రీతినేయొనర్చినారు. యుద్ధము మరలొక కలుగజేసిన

యొక్కమును యుద్ధమైన తరువాతను ననుభవించుటకు మనము సిద్ధుడవలె ననియు ప్రాతగాధలను త్రవ్వ లోపము లెంచుట మానుకొనవలయు ననియు జాతిగర్వములను వదలి వేరువలె ననియు ప్రబోధించినారు. ఆంగ్లలపై వికేసులకు హైదరాబద్ కలును హైదరాబద్ పై వికేసులకు ఆంగ్ల ప్రతికలును ప్రాముఖ్యము నిర్దుష్ట ప్రవర్తించుకాలమును మనము ఖరస్సరము సంపాదించిర లాభములపై దృష్టి యుంచి ఖరస్సరగోపములను దోషములను మరచిపోవు సుకమును రాగల వని యెరుగుచూచుచున్నాడు. ఇట్టి హాహాళియు కలుగు గాక యని మేమును సర్ హార్డోలుగారిగో కలసి సర్వవిచారముక శక్తిని ప్రాప్తించు చున్నాము. పరిపాలకులు శక్తివికారములు కలవారుకావున సర్ హార్డోలుగారివలె మార్గదర్శకు లయినచో నామహాఫల మెంతోదూరమున నుండ జాలదనియు విశ్వసించు చున్నాము.

అధికార సభ్యులు.

బందరు నగరపాలక సంఘపు 1914-15 వ సంవత్సరపు రిపోర్టులో మొకచిత్రముగు మొఱకానవచ్చుచున్నది. అది ప్రజలమొఱగాదు. ప్రజాప్రతినిధులమొఱగాదు. కలెక్టరుగారి మొఱ. అధికారసభ్యులు సామాన్యముగా వర్ణింపన మొఱగవువారు. అట్టి వారు నగరపాలకసంఘమున సభ్యులుగానున్నారు. సభలు జరగునప్పుడు వీరు పరుగెత్తివచ్చుటకు వీరికి వీల్లుండ వచ్చున, లేక పోవచ్చును. కావున సభల కనేకములకు వీరువచ్చుట సంభవింపదు. అధికారసభ్యులు సక్రమముగా రాలేదను నవవాదమొకటి అందువలన తప్పదు. కాబట్టి కలెక్టరుగారు మొదటనే జాగ్రత్తపడి ఉన్న సంగతి వ్రాసి కొనినారు. ప్రభుత్వమువారికిరితిని కలెక్టరుగారు వ్రాసినారని మాత్రము తెలియజేయుచున్నారు. ఇతరసభ్యులలోను నీ పరిస్థితి లేకపోలేదు. అధికార సభ్యులు సభలకు హాజరగుట తగినదని యెన్నియో రిపోర్టులో చదుననగును. ఇందులో నసహజమేమియును లేదు. కాని ఈస్థితికి ప్రతీకార మేమి యనుటకు కలెక్టరులు గాని ప్రభుత్వము వారు గాని యాలోచింపకుండుట యసహజమని మాకుదోచుచున్నది. హాజరుకాజాలని వారినిసభ్యులనొనర్చుట మానుకొనిన నేమివచ్చును. నగరపాలకసంఘమున కత్యవసరముగా సలహా లియ్య వలసిన వైద్యాధికారి మొదలగు నొకకొందరు స్వల్ప సంఖ్యాకులు మాత్రము అవసరమయినప్పుడు హాజరు కావచ్చును. తక్కినవారందరు అసభికారులే యుండవచ్చును. ఈమూలము స్వాతంత్ర్యము స్థానికస్వపరిపాలనలో ప్రజల కిచ్చుటకు నికను సమయము రాలేదని ప్రభుత్వాధికారులు వెనుదీయుచుండుట విచారకము.

గోదావరి జిల్లాసంఘము.

కాలై ఆగస్టు నెలవెంట నెలలతాలాకు వై సంఘమువారి కార్యసంగ్రహము నిన్నటిప్రతికలో ప్రచురించితిమి. ఇందు రెండుమా దంశములు విమర్శనార్హములగుదోచుచున్నవి. గోదావరిజిల్లాకు చెందిన అధికారప్రతికనులకు తెనుగు తగ్గుమాటనగుడ ప్రచురింపించుట సంఘమువారి ప్రజాభిలాషను తెలియపరచుచున్నది. ఇటీవల సర్ స్ట్రా ఆర్టుగారి పర్యటన సందర్భమున సంఘమువారు చేసిన ప్రయత్నములు ప్రశంసనీయములు. కాని అవి సభలములు కాలేదని వినుటకు చింతించువారు. నీటిరసతి యేర్పాటుల విషయమై రయియు అధికారిలో ఖద్దన ముట్టాడుట యభయలకును శ్రేయస్కరమగునని యెంచి ఈ సంఘమువారు

అలమారు బాళ్లలేవు, జగన్నాథగిరి, వెల్ల, తాచేశ్వరంగ్రామములమొద్ద వెక్కంగ్రామ రయితులను సహజశేషరదిరట. కాని వీరు దొరవారిలో కొక్కమాటయై ను చెప్పకొనట కనకాశము దొరకలేదట. ఇట్లు తటస్థింపబడు కారణ మిట్టిదని స్పష్టముగ చెప్పకపోయినందున ఈమాట కేవలమన్నది. తమకు దొరవారి ఉద్దేశించి మాటాడవలయునని తలంపు కలదని సంఘమువారు దొరవారికి సకాలమున తెలియపరపలేకపోయి యుండవలయును. లేదా, దొరవారు అవసరముగా తొందరపడి ప్రజాభిప్రాయమును వివరంబున సేల్చికొని యుండవలయును. ఎటులైనను, రైతులకు నెంతయో హెచ్చరికచేసి యిసుమలకుగాటి గట్టెట్టుటకు సంఘము వచ్చినది వాస్తవమని తీసికొనివచ్చి తుదకు వారిని వృధాగావేలి పొమ్మనిచెప్పుటకు తప్పదు గాను న పరిశోధనసంఘము వారు చాల చిన్నియమృగంబు యుండును. అధికారులవలన నికముందు ఇట్టివిగ్రహాలపాలు కానంద తరువాతతీసికొని సంఘమువారు కట్టుకట్టుముగ పరిశోధనలయ్యును. వీరిచేయును, భద్రాచలము, కోటిపల్లి శ్రేణిముఖ, "లింగి"మకమిటీ" గారికి రిప్పింపగోరి, వీరుగావించి ప్రయత్నము విఫలములగుటచూడ పరిశీలింపి, అందునకు గల కారణముల నెరిసి, లోపము తమదైవియు అధికారులదైవియు విమర్శించి ప్రజోపకారార్థము కార్యసంగ్రహ పట్టికయందు ఉదహరింపబడు చున్నది. ఈసలహాను సదరు సంఘమువారు సాదరంబుగాపాటితురని నమ్ముచున్నాము.

గాంధీజీ నిలువలు.

గౌ. శ్రీ. వాసాశ్రమి గారు కడచిన మే నెలలో జరిగిన కాసన నిర్వాణ సభయందు ప్రభుత్వమువారిని విద్యాలకు నిర్వాణమునై లోకలు బోధులనునగరపాలక సంఘములకు ను ఈయమిడి గ్రాంటులవిషయమున నొక ప్రశ్న యడిగిరి. దానికి ప్రభుత్వముగా నొకతెక్క సిద్ధము చేయబడి ప్రకటింపబడి యున్నది. కడచిన డిసెంబరుసంవత్సరములలో నియ్యబడిన గ్రాంటులను వారి సాయమున కట్టబడిన ప్రధమ పాఠశాలాభవనములకు కట్టబడుచుండు ప్రధమపాఠశాలా భవనములకు వీరికై యొక వ్యయమును ప్రాత కట్టడముల మరమ్మతులనునై కచ్చును ఇవ్వబడును నిలయుననియు అందుకాననగును. జిల్లా బోర్డులకు రు. ౧౦,౬౮,౦౦౦ లు ఇవ్వబడినది. ఆ బోర్డులచే రు. ౧౦ ప్రాథమిక విద్యాలయములు కట్టబడినవి ౧౦౮ కట్టబడుచున్నవి రు. ౮,౬౬,౪౩౦ లు వీరికై వ్యయమయినది. రు. ౧,౮౨,౩౮౭ లు మరమ్మతుల క్రొంద కచ్చుపడినది. నిలువ రు. ౧౦,౮౦,౮౦౦ లు కలదు. విచేంద్రుడైన పదునేడు లక్షలలో నేడు లక్షలు నిలవ యుటకు పని శీఘ్రముగా జరుగుచున్నదని తెలుపుటలేదు. నగరపాలక సంఘములను బాధించినందున కోప నీరు స్థితి కన్నట్లు చున్నది. మొత్తము గ్రాంటు రు. ౧౬,౩,౩౮౬ లు రు. ౧౩ భవనముల కట్టబడినవి ౨౦ కట్టబడుచున్నవి. నిర్వాణమునకు రు. ౩,౬౨,౬౬౩ వ్యయమయినది. మరమ్మతుల క్రొంద రు. ౨౦,౮౦౦ లు కచ్చుపడినది. నిలువ రు. ౧౦,౮౦,౮౦౦ లున్నది. సకలముకంటె నెక్కువ నిలువ. నిలువ చేయుటలో జిల్లా బోర్డుల నుండు సంఖ్య జిల్లా బోర్డు ఆగ్రహాసము వహించుటకు నగరపాలక సంఘములలో కర్నూలు నేలము పీఠం దన నెంతోభేదములేక రెండవది యగుట ను బాధించుచుండుట బాగ్రత్తప విద్యముగా చున్నది. జిల్లాబోర్డులలో విత్తూర విభాగకట్టబడుచుండు ప్రభుత్వములను ముప్పది. ఇంకను నెంతకాలము మనకు ప్రభుత్వమువారివచ్చు సామాన్య సహాయముగూడ వినియోగించుకొనేకే యందుమా యెంత గరాను.

విచ్చికములా?

పంచాయతుల తీర్మానములలో వైచ్చికపంచాయతులకు సంబంధించినవారిని విమర్శించుటకు ప్రభుత్వపక్షపు సభ్యులు ఒకటి రెండు చిత్రములకు లోబడిరి. గౌరవనీయులయిన కార్మిక్ గారు పరపతిసంఘములు విచ్చికములని నిర్ణయించిరి. పరపతిసంఘముల కావనము కల దని వీరు మరచియుండుచు. రిజిస్ట్రార్ గారు వీరి వైవిచారవాధికారిగా నుండి కాసనమును విమర్శింపవలయును అయియున్న వెల్లుండుట వీరి స్మరణాపథమునండి జాతీయమునా? గౌ. శివస్వామి అయ్యగారు నెల్లూరజిల్లాలోని విచ్చికములకు నీటిపంపా యతుల విషయము తదవధి. ఆ కలెక్టరుగారు రిపోర్టులో వ్రాసినవ్రాతలు వీరు చూచియుండలేదా? పంచాయతులు చక్కగా నిర్ణయముననుసరించో నని నిర్ణయిత సభ్యులచే నేర్పడవలెనని వారి తీర్మానములకు కొంచె మించమించు

పూర్ణాధికారి ముండవల్లేననియు నీటిపంపాయతుల మూలాధారములను ప్రభుత్వమునా రంగీకరింతురేని వారిని కాసన బద్ధము లానర్పవలె ననియు కలెక్టరు గారుచంద్రరావు గారు వ్రాసిరిగా! బోర్డువారు అధికారుల సాయముమాత్రము నీటి పంపాయతులకు నిచ్చిన చాలు ననియు నని బాగుగా స్థాపితము లగువరకు వారికి కాసనమునే కట్టవలయురాదనియు నభిప్రాయపడిరి. ఒక వేళ శివస్వామి అయ్యగారు స్థానికానుభవము కల కలెక్టరుగారి యభిప్రాయమును ప్రోత్సహింపి బోర్డువారిలో శక్తినించిరి కాబోలు!

పురుకొట్ల రాజాగారి వివాహము

పురుకొట్లరాజాగారు ఆస్ట్రేలియానేతమునకువెళ్లి యొక యువకోపియను శ్రీని వివాహమాడి ఆమెకు తమరాణిగా వెంట నిడుకొని వచ్చివారు. రాజాగారియందు భక్తితో పురుకొట్ల ప్రజా రాజాగారికి రాణిగారిని వ్యక్తముగా 'వక్త' స్వాగత మొసంగి వారు. రాజాగారు ప్రభుత్వమువచ్చును నొక యువ స్వాగత మొచ్చివారు. అందులో నొక కొంత సమీపసంస్కారము బయటపడుటకు చింతించుచున్నారు. రాజాగారు అధిగాని యెట్టిదిగా నుండవలెనను విషయమునను పరిపాలనలో తమకెట్టిరాణి చక్కగా తోడ్పడగలదను విషయమునకు కొన్ని యాదర్శములు వెల్లుకొని యుండిరట! ఆ యాదర్శములను తృప్తిపరచగలభార్య మనసంఘపు ప్రస్తుతపురీతిలో వారికి దొరకలేదట! అందుచేత కొంచెము వైచిత్ర్యము జాతీయాభిమానమును పీడి విజాతీయభార్యను వెండ్లాడిరట! రాణి యహాల్యాబాయి కనిన ఈదేశమున వీరికి రాణి దొరకలేదట! ఈ దేశములను వారిపద్ధతులను వారి యాచారవ్యవహారములను నెరుగని పరవనిత వీరికి రాజ్యనిర్వహణమున తోడ్పడుట! ఎప్పుడును వీరు బయటిదేశముననే నుండుట కలవాలు పడినారు. కావున వీరివెంబడిభార్యయు తరలి వీర్రాసుకునుండియో పురుకొట్లను పరిపాలింపగలదే! ఇంత చెప్పినపిదప వైచిత్ర్యముల జాతీయ భావమువారివై వ్యాఖ్యవ్రాయుటకు శ్రమపడ నకు సరమే కానరాలేదు.

వైద్యవిద్య

మా వైద్యకళాశాలకు సంబంధించిన ౧౯౧౩-౧౪ క సంవత్సరపు రిపోర్టు ఒక చిత్రమును ప్రదర్శించుచున్నది. కళాశాలలోనికి కొత్తవిద్యార్థులు ౧౯౧౩-౧౪ లో ౧౪౦ గురు చేర్చుకొనబడగా ౧౯౧౪-౧౫ లో ౧౪౦ మాత్రమే చేర్చుకొనబడిరి. కాని కళాశాలలో చున్నవారు మాత్రమే ౨౦౦ గురుండిరిగాని పెరిగి దీక్షార్థము విద్యార్థులు పర్యటించి తప్పిపోవుట యెక్కువయ్యెదదయే. ఇక కళాశాలలో జరిగిన అభ్యుదయలకు విద్యార్థిసంఖ్యను బాధించి వీరి ఎట్టి యాభ్యుదయకు విషయము జరింపకపోయె. కళాశాల భాగము నకు చేరిన వారు ఆనగా నుత్తమ వైద్యవిద్య నిర్వహించుచుండినవారు మొత్తము సంఖ్య ౩౦౪ పరు అందులో మన యాధుండలములవారు ౨౪ గురు. ఇక విభాగములలో మొత్తము విద్యార్థులసంఖ్య ౧౦౫ గా నుండ నందులో వాద్యమండలములవారు పదునైదుగురు మాత్రమే యుండిరి. విస్తీర్ణమున కారాజధానిలో మనము అర్హులమునకు వైద్య విభాగమును కలవారు. జనసంఖ్యకా యదేపమి? తత్ఫలములేదు. వైద్యవిద్య కాపరి రెండవసంతునకు నైన గతిలేకయుండుట కంటెను వైద్యము కలదేమో యాలోచించుకొన వలసియున్నాము.

మహమ్మదీయ స్నాతకులకు విందు:—

గో. సాయంకాలము బోదా ముస్లిం వసతిగృహపు భవనములో మహమ్మదీయ స్నాతకులకు విందుజరిగెను. రిజిస్ట్రార్ కలెక్టరుగారు ఖాన్ బహదర్ ఖాదర్ నవాజుఖాన్ సాహెబు గారు అధ్యక్షతన వహించిరి. అచ్చటికి యీనగరపు మహమ్మదీయ ప్రముఖుల నేతలు వచ్చియుండిరి. మామూలు ప్రకారము శ్రీ బాద్షి చక్రవర్తిగారికి స్వస్తి నుపసాదించిన తరువాత ఖాదర్ ఖాన్ బహదర్ సాహెబు గారు స్నాతకులకు స్వస్తి నుపసాదించుచు వారిలై చాల మీనస్థితిలో నున్నదనియు స్నాతకు లందరకు వారి సభివృద్ధికి చెప్పుటకు బ్రయత్నింపవలెననియు జెప్పిరి. హామీదు మల్లాక్ బి. ఏ. బి. యల్. గారును, సయ్యదు అబ్దుల్ లతీఫు, బి. ఏ. గారును అందుకు బదులు జెప్పిరి. కడపట అధ్యక్షులు స్నాతకుల కిట్లు జెప్పిరి. మీరు విద్య నేర్చుకొన్నందుకు మీరెల్ల అనుసంకరకు మన తెగవారికి మేలు జేయుట మరచిరి. కార్యదర్శి యగు అబ్దుల్ సలాత్ గారు చాల శ్రమ బుచ్చుకొనిరి.

లండను నవంబరు 24: - 5^వ మ-కోర్టులొందుజగోరా-
అన్వేషణలయొద్ద ఆఫ్రికా వాగు తీరముగ తలవడి యో-
డింపబడి ఒకచో వారు చూచుట నవారిని 200 మంది వశవి-
శెట్టి పో:పోయిరి. మాంటిసమిచ్చే లీసాంతమున ఇటలీ
వారికి గొప్ప విజయము కలిగింది. వారు కీతువులను చుట్టు
మాట్టి చాల కండకములను ఒక పక్షతాగ్రమును సానుగో-
నోత్తైస్రవాలయమును చొబరుచుకొనిరి. 514 మంది చాల
సరకులను ఆయుధసామగ్రిలను ఇటలీవారు వశపరచుకొనిరి.
ఆల్పినిజ్జా అయిడున్నీవా మున్నగు ప్రదేశములపైని ఇటలీ
వారివిమానములు బాంబులను వేసి మరల రక్షితముగ వచ్చి
పోయిరి.

ఈజిప్టు

ఎగు పక్షియు వార్తలు.

అలహాబాద్, నవంబర్ 25:—పయోగీయ పత్రికలో బ్రకటింగుచేడి కేసుగోండి వచ్చిన విషయ ప్రకటన వార్తలలో నీకిందివియున్నవి.

రెడ్ క్రాసు సంఘమునకు సాయముగల్గుట

రెడ్ క్రాసు సంఘమువారికి సాయము చేయుటకు జరిగియున్న యుద్ధమును చూపుకొన నడచుచున్నది ఈ విషయమున యాజ్ఞాప్తిచేతనుకొనక దినచర్య ఫలితములు సంస్కృతి కనడగ నుండెను. ప్రజలను జ్ఞాననీయులుగ దోడ్పడిరి. సాక్షి న సాక్షియై బట్టియు యుద్ధమును దృష్టించు సమర్థము గలుగుచున్నది. ఈ యుద్ధమును వాటు జల్లాలకును వ్యాపించి యెక్కియనుటకు విప్లవశీలులు నెరవెరిపాయును చేయుదురాదు. యొకరి కొకరు దీక్షకుండసాయము చేసిరి. ఈ యుద్ధమునుకంటె విప్లవశీలులు సుతముతో సాయ పడుట గమనింపగలిగి విషయములలో మరెయ్యకటి.

ఒక నిత్యము.

అలెగ్జాండ్రీయా: నగరవాసులలో సిడిల్ గారను శివారునం దొక నిత్యము గనబడెను. దీని ననుసరించి ప్రాయములగు విషయములు మరెగిన్ని బయ్యెను. కొంత మంది ములిసాం దొంగిలునై ద్రవ్యమున్నారు. అప్పుడు వారి కొక గోరైకప్పు గనబడెను. వెంటనే పురాతనపు పరిశోధనాధికారులు దీనిని స్వాధీనముచేసికొని తనివెరి. అచ్చట ననేక గోరైలు గనబడెను. వీరికిన్నిటికి నొకదానినుండి మరెయ్యకదానికి మార్గములుండెను. మొదటిగోరైనుండి మూడుగోరైలును త్రొవ్వించెను. వీనిగోడలలో వాలుగు గుళ్లు గలవు. గ్రీకుభాషలో కాసనములు గలవు. చిన్న చిన్న యజ్ఞ చేదల నేకములు గలవు. ఈ విషయమున పురాతనపు పరిశోధనాధికారులు తేల్చుకొనకదగినవియున్నాయ. ఇచ్చట వారు విశేషముగ ద్రవ్యమున్నారు.

మెక్కా యాత్ర.

మెక్కా మెడికల్ కాలేజీ యాత్రకువచ్చువారి విషయమున నెట్టివాస్తవము తరువ. తేదని విప్లవకారములకు దెలిపియుంటున్నది నీ సమాచారమును విప్లవశీలునుండి యాత్రములలో చేరెను.

గ్రీకులు యుద్ధము

హెల్సాను యుద్ధమునందు తనదేవుని చా రుకొని విధానముగూర్చి విప్లవశీలుగొన్న గ్రీకులు అసంతృప్తిని కలవరమున గనపరచి ఇటీవల మరొక సభకు చేసి, గ్రీకుదేశములకును అంతరికాంతమున నిశ్చయించిరి. బాతీయ లాభముల సూక్ష్మములను విషయమున ట్లిసాద్ యుగ దొరకనము వారు కార్యచరణము నానింతుని మేముగొనుచున్నాము సర్వ యావారి భావ్యులము గ్రీకువారి భావ్యులము పరస్పర నిబిడికృతమైయున్నవి. కావున సర్వయోవారికై పునరుత్తరకార్యములవారి. తనపునకు కాలాతీయ కాకయును పేజోక్యములు మృగించి అనగతవరతి నడుసరించి బాతీయము వారియశల సఫలీకృతము చేయుము నీ కార్యచరణము గావింతుట గ్రీకుదేశమువారిని గోరుచున్నాము.

బెలియము

బెలియముయొక్క సోదరిని

జగ్గులు పట్టుకొంటు

లండను నవంబర్ 25:—పాకిస్థాన్ బెలిజియస్ అధినివేశకములయొక్క సోదరియగు రొకికదొగసావిగారు యుద్ధభారంధ్రమొనర్చుటకుండిన బెలిజియస్ పులకులును ములను సందర్శన మొనరించుచుండి. బ్రు వెన్సువెల్లకు లీమెను పట్టుకొనిరి.

అమెరికా

అమెరికాలో జగ్గుల కుట్రకేసు విచారణ.

లండను నవంబర్ 25:—న్యూ యార్క్-ఈశేసు నేతు మరల విచారణ చేయుచుండి 2100 టన్నుల బొగ్గును చాల సాయములకు అమెరికాదేశ పర్యామున గల యొక నౌకలో చేరిగిని యుద్ధ మురంధ్రమైన ప్రాల్మోజునుగో నేను తీసికొనిపోయి జగ్గుల యుద్ధకాకల కంద చేసి తీసికొనిపోయి ఫాకెయిగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. జగ్గులక్రూరుల సహాయార్థము నౌకలకు కుట్రాత్మకముగా వారిలో బొగ్గును నగుటలకు సంప్రకుతు మొందెను అమెరికాసంఘమువారు 10 లక్షల డోలర్లను జగ్గులముచేసిరిని. యుద్ధాయుధ వ్యాపకాది చేపెను.

నర్వీయా

బెల్జియమునుండివచ్చిన కురాసుకాకావళి నై నకులు. లండను నవంబర్ 25:—బెల్జియముండి బయలుదేరి చాలకొనుండి 100గో రున నాకావళి మోటులు మొన్నాటిరుకుచేరి. వారుకొన్ని సాయములకు కనలివేసిరి ఎంతకైన గలిగినా వారిలో నెవ్వరును మధ్యమార్గమున పడినారేదు. నిపుకొరాలివో ప్రజలకు దీబాలమార్గమునవారు వచ్చిరి కొన్నిచోట్ల పుకుకొని కొండలచక్రలలో మెల్లగ దిగివారి ప్రయాణము చేసిరి.

ఆస్ట్రేలియా

విక్టోరియాలో పంట

లండను నవంబర్ 25:—మెగ్నోగను-విక్టోరియాలో గోలీ లక్షల బువలుల గోధుమలపంటను రై కేవలారంచనా చేసిరి. మరెయ్యకనే స్వచ్ఛందముగ సిద్ధమగుచున్నది.

గ్రీను

మిత్రముండలి ముత్తులు, గ్రీనుదేశము.

లండను నవంబర్ 25:—ఏథెన్సు—మిత్రముండలి ముత్తులు సంతకములు చేసి గ్రీనుదేశమువాణ్ణామను సమస్త పరచరలనెగోరుచు గ్రీనుమంత్రిగారికి లేఖనుపంపిరి. వెంటనే గ్రీనుమంత్రియ సమాచారమై. ఆధికారులు క్లుప్తముగ వ్రాసిన వ్రాతలు స్వచ్ఛమగుటలొ ముందరేతు. ఆకస్మికముగ గ్రీను వారు మిత్రముండలివేలవై గవని అపాదుము చేయజూచిన వీయట గ్రీనుదేశమునకు చాలచిత్తు గుగకమా దని మిత్రముండలివారు చేసినాచరణు పరిచినవారి గ్రీనుదేశములు తలంచిరి.

గ్రీను ముత్తుల ప్రకటనము.

లండను నవంబర్ 25:—ఏథెన్సు—మిత్రముండలి వారు తమకేవల కసాదుముకకకకక వాగ్దాన మిచ్చిరి యడిగిరి. అందులకు గ్రీనువా రెన్నడు నభ్యంతరము చెప్పలేదు. కాన తొండర లేమయునలేన ముగ్గులు ప్రకటించిరి.

కానప్టామెనురాజుగారి వాగ్దానములు.

లండను నవంబర్ 25:—ఏథెన్సు సరాసునుకొడిరి నుకొనినగారి గౌరవాదు గ్రీనురాజుగారిక విండుచేసిరి. మిత్రముండలివారు వాగ్దానలేఖను గూర్చి గ్రీనురాజుగారు చర్చించిరి. దీక్షిత్వలో పృథ్వీత్రమిప్పించువని మిల్లియండ్ లివారు కోరి. ఇది అనుకూల భావముతో ఆగోచింపమను నేహభావమునకు సంతసించిరిమి ఆ గ్రీనురాజుగారి రసిరి. మిత్రముండలి వారి కోరికలకు గ్రీనువాకు పూర్తి గానగిరింతురని ప్రకటన తలచుచున్నాను

ఫిన్

ప్రీ రాజకృతినిధి గానికి వచ్చిన తొలి వార్త.

నర్వీయా

లండను నవంబర్ 25:—మిల్టోనియ క్లుప్తమునకు ప్రీస్టికా క్లుప్త రై కార్మికులయొక్కను నెవ్వరును జూడించబడిరి ప్రీస్టికా ఆగ్నేయమున బల్లముల పదివరులుగ పోచుచున్నార అని జగ్గులకు ప్రకటించిరి

రమ్యా

ద్యుక్కును పశ్చిమమున మొట్ట మూడు మేముక కందకమున పట్టుకొంటిమి. ద్యుక్కును ఆగ్నేయమున జగ్గులు తలపడిరి గాని వెనుకకు పోయిరి. ప్రికర్ల చాలో రిక్కు సమీపమున కొక చిన్న చిడతను కలిగిరి. ప్రికర్ల తూర్పుగల్లున క్లుప్తము తలపడి మోపింపెడి. అని రమ్యా వారు ప్రకటించిరి.

ఫా) న్య.

ఫ్రాన్సు రంగమున మార్చెమి కుక తేను.

ఇటలీ.

గోరిమాను కడకులనున్న క్లెవోమా పగ్యతాగమును ఇటలీవారాక్రమించిరి సామ్రాట్టు డె.కాకాన్సెర్చిని నూడ ఇటలీవారాక్రమించిరి.

బాల్టికు సమద్రమున రమ్యావారికజగ్గుల కుగ్గిపచను చుంది.

సమాచారములు

డిసెంబర్ 1 వ తేదీనుండి వ్యాపకముగ మెమెయరు గాను మరెయ్యక ఈ దోష్టమునకు నియమించబడుదురు

లోటిస్వెలా సంస్థానము:—ఈసంస్థానాధీశు లిటీసల మరణించిరి వీరికుమారుడు డిసెంబర్ నెల 10 తేదీ ట్రాభి మేక మొనర్చబడును.

ఇండియాసింహాళము ఇరుపగారి:—ఈయనకువారికలన చాలవచ్చును కలుగుచున్నది. ఈవిషయము సింహాళము దొరతనమువారికి తెలుపబడినది.

టపారన్నకు సంప్రకు:—మరే కొండలలో నొక రన్నరు ఈ నెల 17-న తేదీయ 100 లకు పట్టుకొని వెళ్ళుచుండగా వాని నెవరో చంపిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల విద్యాసభ:—18-1-1916-వ తేదీని లక్నో నగరమున జరిగిన సభకు పండితమాలవ్యాగా ర్యభ్యక్షులుగా నుండుట కంగీకరించిరి

భారతీయోగోములలో నొకడకు జేబు పట్లించుకొని మృతినొందెనని తెలియబడినది. వీరి బాకలారెన్నగారి సహాయోగోములు.

ఒక వివాదము:—సవాతన ధర్మసభ విద్యార్థులను ఉపాధ్యాయులను కలసి 1000 రూపాయలు చూచుచేసి పంజాబురాష్ట్రమువారు పంపదలచుకొనిరి విమోచనశిధికి పంపిరి

నొంగతముగ కొత్తను నమ్ముట:—బొంబాయిలో అబ్దులహమదు అను మహమ్మదియును కొత్తను దొంగతనముగా నమ్మించుచు వానికి రీ నెలము తిరిగిక్షునిధించబడినది.

గోఖలే స్మరణ చిన్నానిధి:—ఈ నిధికి వచ్చిన వైకము లక్ష రూపాయలకు మించినది ఇటీవల మ్యాటా గోరు సామెలుగాను 1000 రూపాయలకు, నుత్ రాజుగారు 2000 రూపాయలను యా నిధి కొనగిరి.

బొంబాయి గజెటు:—కీర్తికెల్లెన మెమతాగారి సోదరుని డి. ఇ. వాచాగారు బొంబాయి చట్టవిద్యార్థుల సభ్యులుగనియింపబడిరిని నిన్నటిదినమునెలనడి బొంబాయి గజెటులో ప్రచురింపబడి యుండెను.

డాక్టరు బోనుగాడు:—పరిశోధనాసంబంధమున డాక్టరు జే. సి బోనుగారు చేసినవికే సంతసించి మరెయ్యక పరిశోధనోద్యోగ మిచ్చితిమి ఇండియా మంత్రిగారు వాగ్దాని దీనికగు కృత్యమును ఆంగ్లదేశ దొరతనమువారు ధరింతురు.

బొంబాయి హైకోర్టు:—వ్యాపకముగ దిగిన గారి కనారోగ్యముగ నుండుటచే వారు కోర్టునకు విచ్చేయుచుంటువు. చాలకాలముండి వీరి కోర్టున ప్రయుగ లే: ఈ యనను అంతములయన కచ్చేరి పకల కభ్యంతరము కలుగకుండెను.

ఒక కేసు కొట్టికేయట:—క్రిష్టగను బుదిపోటు కేసులో అపూర్వముగాను నరేంద్రవాధుని తయింపకుండు కొనెనని తానడిచరణనందించు విద్యార్థి వై తేనుడిం కేసులో నరేంద్రవాధు డడరాధీయ తానడి నీరగదని వాదించిన మీదట కేసు కొట్టికేయబడినది.

సంరక్షితస్థానములు:—పూనా జిల్లాలో సింహాళములో నన్న రాజారామ మోహనరాయిగారి యొక్కయు తానడి మాల్వారే యొక్కయు సమాధులను ఫల్గూనలోని సేప్టెంబర్ నానముల రేవున సంరక్షిత స్థానములలో చేర్చుటకు బొంబాయి గజెటుగారు గంగీకరించిరి.

విద్యాశాఖా భరణములు:—విద్యాశాఖలోని వారికి కలుగు యిబ్బంతులను తొలగించుటకు సాయకు రు 14800 ల నియమలెవని ఈ సంరక్షణము ఫిబ్రవరి నెలలో ఇండియా మంత్రిగారు తీర్మానించిరి. రు 103 లు మొదలు రు 250 లకు ప్రతి నెలకు అర్హులైన వారి కిబ్బంతులు. ఇతరకు సాయము రు 22100 లు వ్యయమైనవి.

బొంబాయినగర ప్రభు:—ఏ. పీ. కాల్వేరియాగారు సార్వ బిద్యానును బొంబాయినగర ప్రభు:యకు గౌరవమున పలువుర ప్రభులుల యధిపాయులు పొందుపరచెను. బొంబాయి గవర్నరుగారు రాగంధమును ప్రకటించుచు ఈ గ్రంథమును చదివినవారు సామ్రాజ్య ముకటబంబులో బొంబాయి యొక్కటియని గ్రహించునని నమ్మదనవివ్రాపిరి.

శత్రువులను నిరోధించుటకు సృష్టించబడినవి:—
గోల్కొండ స్త్రీ మరుమై చాలెనునకు పంపబడినవారు ౧౮౫
జనవరినాడు, ౧౮౫ ఆస్తియనునను కలదు. వీరు వారివారి
దేశములకు పంపబడుదురు ఈ ప్రయాణములలో ౨౬ స్త్రీలు
వీరు బాంబాయినుండి కలకత్తాకు ఇన్ స్పెక్టరు ఫెవెల్ గారి
యాధిపత్యముక్తిగ పంపబడిరి. కలకత్తాలో వీరు స్త్రీ మరెక్కిరి.

స్థానములను విడిచిపోయినవారు:— ౨౦.౧౧.౧౫ తేదీ
లో ఆంధ్రవైద్యుల వారము లోపున స్థానముల 33గిరి మంది
చనిపోయిరి. ఆటు క్రిందటివారమున ౪౪౫౫ మృతికొందిరి.
మదరాసు రాజధానిలో ౪౦, బీహారు ఒరిస్సాలలో ౬౮, సం
యుక్త మండలములలో ౬౩ పంజాబులో ౪౫, బర్మాలో ౪౩
మధ్యరాష్ట్రములలో ౫౨౨, మైసూరు రాజ్యమున ౪౫, హై
దరాబాదు సంస్థానమున ౪౦౩, మధ్య ఇండియాలో ౧౧౬.
కాశ్మీరమున ౧౨ స్థానముల నశించిరి.

ఏలూరుతాలూకా పురస్కారమునకు నెలదినము క్రిం
దట బొమ్మలాట, నాటకముల మొదలగా ఆడెదమని, ముగ్గురు
స్త్రీలును నలుగురు పురుషులు నచ్చి 4, 5 నాటలవాడిరి. 8
మాసముల క్రిందట వీరిలో ఒక బ్రాహ్మణుడు చేరి ఎక్కడికో
పోగా కల్లిదండ్రులును, భార్యాపిల్లలు మిక్కిలి పరితపించుచూ
వెదకుచుండిరి. వారముదినముల క్రిందట వీరిక్కడకునచ్చి వానిని
నట్టుకొనిరి. గ్రామస్థుల ప్రోత్సాహమునల ఆయన యప్పటికే
నే గ్రామములో నుండి కాపురము చేయుచుండెను.

కాశ్మీరమున బాబురామ్ క్రానుపరిక్ష:— సచ్చరిత్ర
ప్రచారకమండలములో రాజకీయముగ గాని, రాజప్రవాకర
ముగ గాని ప్రసంగములు రచన పడవు. రాజశంతిములగూర్చి
బోధించు ప్రకరముల కొన్నిటి హిందీభాషలో వ్రాయబడిన
వాని నేను చదివితినె. కాశ్మీరములో సచ్చరిత్ర ప్రచారకమండల
యవజన సహజభక్తులు కలయుచుండిరి. లేదో నాకు
తెలియదు. మట్టుకు బలముగ పొందించుటకై నేను యింటిని
విడచితిని. మిలాలి, రాష్ట్రహరి నరేంద్ర, విభూతి, ప్రియ
నాదాలయెడ వాకాధికగౌరవము కలదు "

విభూతిభూషణుని నెట్లు చెరగొనినదియు పోలీసు
డిప్యూటీ నూపరింపెడెంటు గారు వివరించిరి. మిలాలి
వాబూలముననెను. ఆ ప్రాంత ప్రాంతాపాదకమునకు
ఉండెననియు, అందుకు మారుగ కొలదికాలము చెరసాలలో
నుండుటయే మంచిదనియు మిలాలి తలచెను. తండ్రిసలహా
మై తుమారణ నీరడంగిక్కిరెను. ప్రతాపసింహును ఆరెస్టు
చేయునేర్పాటుల చూపింపెడెంటు గారునర్చిరి కాని
ఆ ప్రాంత నుండి బాల్, గామనాథుల ఆరెస్టులో తమకు
సంబంధము లేదని యీ నూచెప్పిరి. చూపంపెడెంటు గారి
సాక్ష్యము ముగించుచు. ఇంతలో కొద్ది కట్టివేరుడెను.

ఒక చిత్రమైన వానా:— ౧౮౦౦౦ రూపాయలకు
బట్టుటకై నాగపూర్ తేదీనెక్కువ ప్రస్తావన వానానాగే గజే
శర్మకుటెగారిపై నానా తీసిగొని నచ్చిరి. వచ్చునది కొక
మందిర నిర్మాణముకై ౧౫౦౦౦ రూపాయల నిత్తునది ప్రతి
వాది వాగ్దాన మొనరించుచు వాముల తెలియపరచిరి. తనకు
రావుబహద్రులనునదియు నిప్పించు ననియు, నైకము చెల్లింపగ
నే హాసరి మేజిస్ట్రేటుగారిచే చేపూర్తునయి యున్న గొం
గ కట్టల చెప్పి ప్రస్తావన తండ్రి రామకృష్ణరావు పండిట్ గా
రు తన్నెడకుచె ననియు, ఆయనమాటలయందు తనకు వి
శ్వాసము లేక పోయెననియు ప్రతివాది స్టేటుమెంటు వాఖ
లు చేసెను.

చేకర్ గంజి జిల్లాలో నొకబందిపోటు:— ఈజిల్లాలో
నేరములధికమునమున్నవి. నూర్ హిద్ ప్రతికాసంపాదకడకు
రాంచెన్ పాల్ అనునతనియంట కొన్నిమాసముల క్రిందట
బందిపోటు జరిగెనది చేసినాడునున్న విలేఖరి వ్రాసెను.
ప్రథమములో పోలీసువారి కేసువిషయమై ఎక్కువశ్రద్ధ
పుచ్చుకొనలేదు. సోదాచేయవలసిన పత్రికాసంపాదకుడు తన
పత్రికలో పోలీసు నూపరింపెడెంటు గారిని కొరెను. వారు
దర్మాపురముగా అది యొక బందిపోటుని తేల్చెనది. తన్నుచంపు
దురను భయముచే పత్రికాసంపాదకుడు తనయింటిని విడచి
పోయెను. 16వ తేదీన పడవలో మరియొకబందిపోటు జరిగెను.
పడవవాడును స్కూలిజివాడి యారాత్రి నిద్రించుచుండ
12 గంటలకు కొందఱుకొంగలు వచ్చి ఆతనినోట గుడ్డలు
కుక్కిరి గుమారు 61 రూపాయల ఆస్తి నెత్తుకొనిపోయిరి.

బాంబాయి రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు గారు:—
రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు ఎ. హెచ్. యస్. ఏప్టను
గారు నెలపు దీక్షిగారి. వారిస్థానమున పనిచేయుటకు దొర
తనమువారు రావుబహద్రులను పోలీస్ హెచ్ తేల్ వాడ్ గారిని
నియమించిరి. ఏప్టను గారు ౧౯౦౬వ సంవత్సరమునుండి బాం
బాయిలో ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుగా నుండిరి వీరికి కెందు
సంవత్సరములు నెలవీరునుండి దని కొంతకాలము క్రిందట
నెట్టులలో ప్రయోగపడినది. తనకు వీరు నెలపు పురుషునిన
సమయములలో క కెన్, కేబెల్ గాన్ యన్ వ్యక్తులను
చూచిరి. ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు పదవికి ప్రోత్సాహము నియమింప
బడుట కిదియే మొదటిసారి వాఖ్యానము కరకగాదు
మాడ నీ యున్వ్యక్తులకు ఆస్తిని గురియింపబడినది. తదితర
కాలములలో యీ కదలి యూహించునట్లే అలంకరించు
చుండిరి.

బాంబాయి వైద్యపరిషత్తు:— మదరాసు వైద్యపరిషత్తు
దమువారు నొకసభి కార్యమునందలి వాని బాంబాయి వైద్య
పరిషత్తు వారుకూడ ఒకసభి వైద్యులను. డాక్టర్ పటి
ప్రభుగారి వైద్య పిల్. ఎస్. యస్ గారు బాంబాయియున్న వైద్య
కళాశాలా సంస్థాపకులను, ప్రధానోపాధ్యాయులను ఆయి
యుండిరి. ఆ కళాశాలలో తమసంబంధము నుత్సాహపరిచిన
దని బాంబాయి వైద్యపరిషత్తు వారు వీరికి నోటిసు చేసిరి.
కళాశాలయొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగ నున్న
సర్ బాలకృష్ణగారు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా వా
ఖులు చేయుచున్నారని తెలియపర్చిరి. బాంబాయి వైద్య
కాసనము 79 క్లాజు మూలకమున తమవై ఛిర్యాగచేసినవారి
చేదను తెలియపరచుటకు కొద్దికు తమకు చాట్కు. కలదనియు
కృత్రిమమునకు తాము వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించిరి పరిషత్తు
మవారు యోచించినయెడల బహిరంగముగా విచారణ సలహా
వలయుననియు వైద్య గారు ప్రకటించుచున్నారు.

కరాచిలో నున్న భారతీయ ప్రముఖులను విశోధిం
ప్రముఖులు నిటీవల గలసిగొని యుద్ధసంఘము నొకవారి
నేర్పరుప జర్పించిరి. ఈవిషయ ముగించునట్లు నున్నది.
కొలదిదినములలో నిట్టిసంఘము నేర్పరుచుటకు ఉద్యోగియు
ల నెన్నుకొనుటకు సభయొకటి గూర్చుబడును. తాము స్వయం
ముగ రణరంగమునకు బోలేకపోయినను వారికతా శత్రువు
లను వారవీరి బ్రతుకు సామ్రాజ్య సంస్థాపనమునకు కొరతన
మువారికి సామర్యముచేయ గోరుచున్న వారి సాధనసంపత్తుకు
సహాయపరపతి కేంద్రీకరణ మొనర్చుటయే నీ సంఘముయొ
క్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. ఈ యుద్ధమునకుగల హేతువులను
సగుశ్రద్ధతో గమనింపవలసి కట్టి కారణములకు గూర్చి
యూ, పరిశీలించుచు యథావిధములను, యుద్ధ స్వాభా
వికములగూర్చియు, యుద్ధమునకు వ్యక్తులకునున్న భయము,
ప్రజాసంఖ్య, యుద్ధమెట్లు పరిణమించునదియు, శత్రువులను
సాధ్యమైనంత త్వరలో నోడించి వాశముచేయుటకు సా
యమొనర్చుట నికమములగూర్చి తేబతెల్లముగ వెల్లబడు
సంఘముయొక్క మరయొక యుద్దేశ్యము. సంఘాద్దేశ్యముల
నేరచేట్టుకై ప్రతిదినము నాగోచించునగున కృషియు
వారుకు సంఘభక్తులుగ నుండవలయు. ఇట్టికారము నెక్
టరీగానికి తమ వాములకు వెలసగ నభివలసి తేర్చెదను.

బుగారములో విప్లవకారులు.
మద్రాసులో విప్లవకారుల తొందరలు చూచి
నది. ఈ విప్లవకారులు పాతకాలలలో చదువు వాములకు
కొద్దిపలకు చేసి వశపరుచుకొని వారికి జరిగితిని గరపుట చా
ల పొచ్చినది. విద్యార్థులలో నుండియే విప్లవకారులు బకు
లుడెను చున్నారని బంగారీ ప్రముఖులు తు ద క గ క
రించిరి. గొప్ప యున్వ్యక్తులలో నున్నట్టి యు ఆం
గ్లభావ సభ్యసింధిజిట్టియూ పాములు ఈ ఆ రా జు కు ల
యందు సానుభూతికలిగి యున్నారనియు కొంత సాక్ష్య
ము నచ్చిరి. ఇట్టి యుగజకము నడంచుటకు చేయబడుచున్న
పురుషులను వాగ్దా పత్రికలు సరిగ నాదరించని భోరణి
వానివ్రాతలలో కొంత గోచరించుచున్నది. ఈ సంవత్సరము
రాజక కరపత్రికలును పందిపెట్టుట ఆర్యధికమైనది. మూడు
కొత్త కరపత్రికలును వాముల సాత కరపత్రికలును
ప్రకటింప బడినవి వాగ్దా పత్రిక పత్రికలును మైపు
చేయబడిన పత్రికలునుకూడ పందిపెట్టుబడినవి. దొరతనము
వారి కపకారముచేయుట కరాజకు లగులందియ విధాన
ములలో కరపత్రికలు విధానమే ముఖ్యమైందిగా నున్నది
దీనిని నివారించుటకు దొరతనమువారికి ప్రస్తుత మున్వ్యక్తులు
కాసనముల సమర్థులుగ లేవు అని బంగారీ పోలీసు ఇం
స్పెక్టరు జనరలుగారు ప్రకటించిరి.

అమ్మ బడును
బాములకు 20 హాస్సు పవరు 81 పానులు
ప్రెస్టును యింజిన్ 2 కోరులు.
నలయునాని
గోపిశెట్టి నరసింహ నాయుడు గారికి.
సా॥ రాజమండ్రి ఆది వ్రాయవలెను.

వాతావరణ సితి
1915 సం॥ నవంబరు నెల 23-వ తేది.

ప్రదేశములు.	నవంబరు 23 తేదీ, ఉదయము ౫ గంటలకు	ఉదయ 24 గంటలకు		రాత్రి పాతము.	
		లూ, నీడను ఉష్ణోగ్రత	రగ్న పాతము.	రగ్న పాతము.	రగ్న పాతము.
గోపాలపురము	29.91283	9.73.8	...	61.61	42.58
నాల్లేరు	29.90283	2.74.00.02	52.44	81.00	81.00
కాకినాడ	29.98980	72.51.58	45.99	86.55	86.55
బందరు	29.99288	7.78.20.20	59.79	87.91	87.91
గుంటూరు	...	85.2.78.5	...	38.09	...
నెల్లూరు	29.88088	0.73.90.32	51.24	29.28	29.28
మద్రాసు	29.88481	4.74.01.28	45.62	40.24	40.24
కడపూరు	29.87881	3.78.01.49	26.83	39.88	39.88
నాగపట్టణము	29.88281	8.74.61.15	25.15	37.33	37.33
కొలంబూ	29.86086	1.72.00.40	82.89	68.80	68.80
తిరువనంతపురము	29.85684	0.76.20.02	71.81	57.71	57.71
కొచ్చిక్	29.86888	1.75.70.06	118.88	108.48	108.48
కల్లికోట	29.85986	1.74.11.78	116.61	114.85	114.85
మంగళూరు	29.88287	8.78.50.87	105.91	26.29	26.29
బాంబాయి	29.86090	4.77.6	...	75.66	71.67
హైదరాబాదు	29.91683	7.67.1	...	52.20	30.04
అనంతపురము	...	85.9.71.40.06	29.09	19.95	19.95
బళ్లారి	29.88884	7.70.50.11	82.92	19.33	19.33
కర్నూలు	29.91888	5.71.6	...	22.90	26.02
కడప	29.87686	6.71.7	...	28.85	29.64
తెంగునూరు	29.88880	4.65.90.06	81.64	33.95	33.95
కొడెకనూరు
ఉదకమండలము	22.99688	5.53.70.25	60.02	50.1	50.1
కొయంబట్టూరు	29.90684	1.70.70.06	20.26	19.21	19.21
నెల్లూరు	29.90081	3.71.00.18	39.78	39.28	39.28
నీలము	29.89086	0.71.40.70	41.59	37.66	37.66
తిరుచనాపల్లి	29.87980	1.78.9	...	30.28	27.95
పుదుచ్చోరు	29.90681	0.73.10.12	31.44	29.90	29.90
మధుర	29.87483	9.76.00.02	38.94	30.66	30.66
తిరునల్వేలి	1.28	22.43	19.70

వాముభారము వ్యవకల్పపు దక్షిణపు కొనకు పవరుకి
భాగమునందుకు అంతగా మారలేదు. ఇతర ప్రాంతములందు
మాత్రము చాలవరకు తగ్గియున్నది. బంగారీభాగమునకు ఆ
న్నేయమున మున్న చాల అధికముగానున్నది. మదరాసు
ప్రాంతములందు చాల తక్కువగాను బంగారీభాగమునకు చాల
అధికముగాను ఉన్నదిని జెప్పవచ్చును. ఇట్టి వాము విభజన
ముగల్గ కాలమాసస్థితి చక్కగానున్నది బంగారీభాగమునకు
తూర్పున దక్షిణపు ప్రాంతములందు గాలి తేలికగానున్నది.
రాజధానియందు చాల ప్రదేశముల నెమ్మదిగా ఉండునట్లు
దెలియవచ్చినది. మధ్య మోస్తాస్థితి దక్షిణపు కొనకు త్వరిత
ముగా తగ్గినది. ఇతర ప్రాంతములందు. అంతగా మారలేదు.
రాత్రి ఉష్ణస్థితి దక్షిణపు ప్రాంతములందు 2 డిగ్రీలు మొదలు ౧౦
డిగ్రీలవరకు సామాన్యస్థితికి అధికముగనున్నది పకటి ఉష్ణ
స్థితి దక్షిణప్రాంతములందు ౬ డిగ్రీలు మొదలు ౮ డిగ్రీలవరకు
సామాన్యముగనుండు వానికంటె తక్కువగానున్నది. తేమ చాల
అధికముగానున్నది దక్షిణప్రాంతములందు ఆకాశమునందు
మబ్బులు ప్రవృత్తిగ నున్నవి. సాధారణముగ అన్ని ప్రాం
తములందును వర్షమువర్షించినది జెప్పవచ్చును. చెన్నపురి నకు
ద్రవీరమునందు మాత్రము మోపె వర్షమువర్షించినది.
రాజధానికి ఉత్తరభాగమున ఎండ గాలి వాగుగ
నుండునని వోచుచున్నది.
ఆర్. యల్. యల్. వోమ్మ,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

THE GREAT WAR.

Greek Attitude: Explanation Demanded by Allies.

BIG RUSSIAN ARMIES AGAINST BULGARIA READY.

Lord Derby's Stirring Appeal for Recruits.

HAMBURG-AMERICA OFFICIALS TRIAL.

BRILLIANT ITALIAN SUCCESS.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

Queen Inspects Calcutta Gifts.

LONDON, November 25.

The Queen to-day inspected at Buckingham Palace twenty five ambulance cars subscribed for by the residents of Calcutta.

Notable Men Presented.

After the inspection Sir John Hewitt, Sir James Dunlop Smith, and Messrs. McLeod, Monteath, Shorrocks, Paul Knight and Woolacot were presented to the Queen who expressed her cordial appreciation of the excellent equipment of the cars and the generosity and patriotism of the people of Calcutta.

Foreign and Indian Secretaries

Attend the War Council.

LONDON, November 25.

Sir Edward Grey and Mr. Austin Chamberlain attended the War Council to-day.

The Increase in House Rents.

A Bill as a War Measure.

LONDON, November 25.

In the House of Commons Mr. Walter Long introduced a War Measure to restrict the increase of rent of small dwellings or rate of interest etc., on such dwellings. He said there had been some bitterness especially in some munition areas on account of the high rents owing to the inevitable shortage of houses. The Bill would apply particularly to populous districts. The general standard would be rent before the war.

Scholarships to Indian Students.

Sir J. D. Rees Snubbed.

LONDON, November 25.

Replying in the Commons to Sir John Rees who asked whether more scholarships would be awarded in circumstances similar to those which obtained in the case of Hardayal Mr. Chamberlain said that he was not prepared to suggest that all scholarships should be suspended because one scholar had turned out ill.

Japanese Government and Cotton Bounties.

Sir J. D. Rees' Question.

LONDON, November 24.

With regard to the increase in exports of raw cotton from India to Japan and in imports of cotton piece goods to India from Japan Mr. Chamberlain said that he had no information that the Japanese Government gives bounties in respect of these bounties. If Sir J. D. Rees had proof of it he would be glad to have it.

Lord Derby's Stirring Appeal.

England Must do No. 1 What Germany did in Forty Years.

LONDON, November 25.

Speaking at the Stock Exchange, Lord Derby made a stirring appeal for the support of his scheme especially in the next three weeks not only for the sake of mere numbers but also on account of their importance in doing to the allies and the enemies. We were endeavouring to do under voluntarism what Germany had done under conscription in forty years.

Agricultural Recruiting and War Government Measures to Save the Basic Industry.

LONDON, November 24.

During the discussion in the House of Lords on agricultural recruiting the Duke of Marlborough paid a tribute to Field Marshal French who he said had endeared himself both to his own and to French Officers. He was a fighting man with the heart and energy of a school boy.

Lord Selborne endorsed this tribute to the fullest. Lord Lansdowne said that agriculture was the basic industry the collapse of which it was impossible to contemplate. Government realised the urgency of the matter and had endeavoured to prevent exhaustive depletion.

Trade Unionism and British Financial Position.

LONDON, November 25.

Messrs. Asquith, McKenna and Runciman will address a conference of Trade Union Executives and Officials in London on December 1st to consider the financial position of the Nation as affecting organised labour.

Prohibited Articles.

LONDON, November 25.

The 'London Gazette' announces that the export of Cotton, Wool and Cotton Wadding is totally prohibited.

THE I. C. S. BILL.

An Amendment by Sir J. D. Rees.

LONDON, November 25.

In the House of Commons, on the Civil Service Bill a brief discussion took place on an amendment by Sir J. D. Rees intended to enable appointments, during the war, of candidates who had served with the forces of the Crown. Sir John Rees said he gathered that Mr. Chamberlain did not intend to make appointments under the Bill during the war, and there thus seemed to be a disparity between the objects of the Bill and the expressed intentions of the Secretary of State. He was himself anxious that such appointments should be made. There must be many candidates who were invalided home unfit for further service but who were well suited to the sedentary duties of the Indian Civil Service. The amendment applied, outside the one-fourth, both to Indians and Europeans. There were many gallant Indian gentlemen fighting for us who by educational qualifications were quite equal to the class which now carried off those appointments.

The Secretary's Reply.

Mr. Chamberlain said his reason for not desiring to make appointments under the Bill during the war was that until the length and the effects of the war were known, it would be most difficult to frame regulations for men who had served with the forces. He did not want to frame regulations under which selections would be made during the war or to make such selections. The object of the Bill was to preserve, so far as possible, under extraordinary conditions, the ordinary rights of competitors, both Indian and European. If the same conditions were laid down for both, there would be very different results. It would be unfair to Indians to impose conditions which circumstances beyond their control might prevent them fulfilling. There must be special provisions for them, and the amendment would not produce the effect on which Sir John Rees laid the greatest stress. An emergency measure of this kind was not a suitable occasion for changing the whole basis of entry into the Civil Service. The amendment was withdrawn.

Obituary.

Mr. James William Macnabb.

LAHORE, November 25.

LONDON, November 24th.—The death is announced of the Indian Civilian Mr. James William Macnabb, one of John Lawrence's assistants.—('C. and M. Gazette' cable.)

LONDON, November 25.

The death of Sir Schomburgk McDonnell is announced.

LONDON, November 25.

The death of Mr. Francis Ellis is announced.

FRANCE.

The Invincible Russian Armies.

French Appreciation.

LONDON, November 25.

The splendid performances of the Russian Army under the Tsar and the new Chief of Staff have been recognised by the French Cabinet by its conferring the Grand Cross of the Legion of Honour on General Alexieff.

General Pau to Present the Insignia.

It is announced that General Pau will proceed to Russia personally to present the Insignia.

The Usual Cannonading.

LONDON, November 25.

PARIS.—The Communique records the usual cannonades and night bombing in Artois and Lorraine.

Strong Artillery Actions.

French Retain Advantage Everywhere.

LONDON, November 25.

PARIS.—A Communique reports strong artillery actions in Artois. The Arras station was bombarded, also Loos and Souchez. An artillery duel took place in Soissons, and the Vosges. The French retained the advantage everywhere.

TELEGRAMS.

BELGIUM.

A Minister's Sister Arrested at Brussels by Germans.

LONDON, November 25.

PARIS.—Mlle. Renkin, sister of the Belgian Minister for Colonies, has been arrested at Brussels. She had devoted herself since the beginning of the war to assisting the wives and children of Belgian soldiers.

ITALY.

Italians' Brilliant Success.

LONDON, November 25.

ROME.—The communique says that violent Austrian counter-attacks against Caiditand, Zagora and Oslavia were all repulsed. At one point the Austrians left three hundred dead.

The Italians achieved a brilliant success in the Monte Sannicelle Region. They captured extensive trenches one summit and the Church of San Martino. The defenders were surrounded. The Italians captured 514 prisoners and large quantities of supplies, munitions and war material. The Italian aeroplanes bombed Aisvizza, Aidussina and other points and returned safely.

Capture of Gorizia Forts.

LAHORE, November 25.

LONDON, November 24th.—The 'Geneva Tribune's' Labach (Austria) correspondent says:—It is announced from an authoritative source that the Italians have taken the forts 73 and 67 defending the Podgora bridge with 1,000 prisoners and completely destroyed two of Gorizia's interior forts.

Reuter's correspondent at Naples says that the Italians are not disappointed at the results hitherto achieved, and are convinced that they will take Gorizia in a few days.—('C. and M. Gazette's' cable.)

RUSSIA.

Three and Half Lakhs of Russian Troops Against Bulgaria.

Ready at Russian Ports.

LONDON, November 25.

Further news has been issued in Berlin regarding the Russian armies which Germany believes to be intended against Bulgaria. It is stated that Russia has assembled two hundred thousand at Odessa and eighty thousand and seventy thousand at Ismail and Reni respectively. These places, it is said, have been transformed into great military centres.

Passage of Russian Troops Through Bulgaria—German Uneasiness.

LONDON, November 25.

A telegram from Rotterdam says that Berlin continues to show uneasiness regarding the attitude of Rumania fearing that Rumania will allow the passage of Russian troops to Bulgaria. The Public is being prepared for this development. Semi-official statements are being issued in Berlin saying that three-hundred thousand Russians have been concentrated on the Rumanian-Bulgarian frontier.

SERBIA.

French Marines from Belgrade.

Their Terrible Experiences.

LONDON, November 24.

A hundred and five French Marines have reached Monastir after a terrible march from Belgrade. Their equipment had to be partially abandoned. None fell out despite the awful conditions. They marched via Nish, Kralivo, Prizrend and Dibra, and sometimes found it easier to slide down mudlogged mountain sides lying down rather than to attempt to walk.

GREECE.

Entente Ministers and Greece.

Explanation of Greek Attitude Demanded.

LONDON, November 25.

ATHENS.—Four Entente Ministers have made a collective 'Demarche' to M. Skouloudis and handed him a note demanding that Greece shall define her attitude. This was immediately followed by a meeting of the Greek Cabinet.

LATER.—Brief Official announcements concerning the action or inaction of the Powers towards Greece give no explanations of the position. The Public has drawn its own inferences which are generally to the effect that it is clear that the determination of the Allies to secure themselves against any surprise coupled with strong hints of eventual contingencies have been effectual.

Ministerial Assurances to the People.

ATHENS.—The Ministers have affirmed that the situation is clearing as the Entente's demands are now defined. The Entente Powers demand assurances regarding the security of the Allied forces which Greece never refused. The Public has been informed that the situation is developing normally and that the Entente's 'Demarche' is friendly.

King Constantine's Assurances.

ATHENS.—King Constantine at a luncheon which he gave in honour of M. Denys Cochin discussed the note presented by the Entente Powers. He assured the French Envoy that it would be favourably received and acknowledged the friendliness of its tone. It would secure the confirmation of Greece's assurances regarding the position of the allied troops. The document set no time limit but asked for a reply as soon as possible.

It is believed in Athens that Government will completely accept the demand of the Allies.

TELEGRAMS.

EGYPT.

News from Egypt.

ALLAHABAD, November 25.

The following are extracts from the "Pioneer's Egyptian Notes from Cairo":—

Aid to Red Cross Society.

The movement in aid of the Red Cross Society has been in active preparation. The entire programme of one day in Egypt worked out so successfully, and so generously did the general public co-operate, that the financial results should prove satisfactory in the extreme. The movement was extended to the provinces, and the Egyptians vied with the Europeans in the generosity of their contributions. Indeed the pleasing feature about the movement, apart from the amounts subscribed, is the alacrity with which Egyptians of all classes and conditions have sought to take their part in the cause.

An Interesting Find.

An interesting find, which may lead to other important discoveries, has been made at Sidi-Gaber, one of the suburbs of Alexandria. Some workmen were sinking a well when they found the roof of what turned out to be a tomb. The archaeological authorities at once took over the excavations and have come upon a whole series of tombs communicating with one another. The first tomb leads into three others, on the wall of which there are four loculi. There are inscriptions in Greek. Several small terra cotta altars have been found. The archaeological authorities are keenly interested in the find and are making extensive excavations on the spot.

Pilgrimage to Mecca.

It is announced that owing to the Egyptian Government having declined any responsibility in connection with the transport of pilgrims to and from Mecca and Medina, scarcely any Egyptians have proceeded to the Holy Cities this year.

The Greek Colony and the War.

For some time the Hellenic community in Egypt has shown distinct restlessness and dissatisfaction with the part which its country is playing in the Balkan Drama. At a meeting of the community it was resolved that a telegram should be addressed to the Greek Premier to the effect that the community was anxious to see its country take up an attitude that would tend to safeguard the national interests and adjourned the Hellenic Government to act before it was too late so as to ensure the realisation of the nation's ambitions in a manner compatible with its traditional honour and dignity by effectively intervening on the side of the protecting Powers and of its heroic Allies the Serbians, whose cause is completely interwoven with that of Hellenism. The Hellenic colony in Egypt has always had much influence at Athens.

GERMANY.

The German Losses at Loos.

LAHORE, November 25.

LONDON, November 24th.—A French Officer, writing in the "Temps," reveals that the statement that the Germans lost 80 per cent in attacking Loos (a statement which Sir John French defended against the German contradiction) was contained in a German report found in a dead officer's pocket. — C. and M. Gazette's cable.

AUSTRALIA

Victoria Harvest.

LONDON, November 25.

MELBOURNE.—The Railway Department estimates that the Victorian Harvest will amount to 52½ million bushels.

Another Voluntary Contingent.

Mr. Hughes states that a new contingent will be raised voluntarily.

UNITED STATES

Hamburg-America Officials Trial.

Important Evidence.

LONDON, November 25.

NEW YORK.—At the resumption of the trial of the Hamburg-America Officials Captain Falkenberg stated that he conveyed two thousand tons of coal and a large amount of provisions on a steamer flying the American flag to German Warships soon after the outbreak of the war. Counsel for the defence admitted that the Hamburg-America Line had spent a million dollars in chartering and supplying coaling vessels for the relief of German Cruisers.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 25.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 24th November:—The German communiqué says north of Mitrovitz and northeast of Prishtina the Serbians have been repulsed in rearguard battles and the Bulgarians are fighting successfully to the southeast of Prishtina. The Russians report the capture of the first line of an enemy trench eight miles west of Dvinsk. The Germans assumed the offensive southwest of Dvinsk but were to fall back on the original position. The Russians made a small successful attack on the Styra below Chartorysk. The enemy's offensive on the east bank of the Styra was broken by the Russians. So on the western front no material change has taken place. The Italians report they re-

ached the summit of Calverio west of Gorizia and held it under the concentrated enemy fire, also took a strong entrenchment near the Church San Martino-Del-Carso. The Russians sank a small German cruiser in the Baltic.

Allowance to Educational Service.

DELHI, November 24.

The Government of India have been considering for some time the conditions of service in the educational service. The appointment of the Public Services Commission however necessitated the postponement of permanent changes. The Governments of India have in the meantime decided to grant certain compensations in cases where hardship seemed to be involved. For this purpose allowances ranging in value from Rs. 50 to Rs. 150 a month or enhancement of pay were suggested for the Provincial Educational Service and from the 10th March 1913 Local Governments were invited to dispose of the cases falling within the powers recently delegated to them, the remaining cases being supported and sanctioned by the Secretary of State. The expenditure on this account is Rs. 35160 a year. As regards the Indian Educational service the Secretary of State sanctioned at the end of February 1915 allowances up to a maximum total of Rs. 34800 a year which Provincial Governments were asked to bestow in accordance with certain principles laid down by the Government of India. The allowances may vary in value from Rs. 100 to Rs. 250 a month and are liable to be withdrawn on the occurrence of any reorganisation of the service. The amount so far utilised in granting such allowance is Rs. 22800 a year.

Plague In India.

SIMLA, November 25.

The total plague mortality during the week ending the 20th November stood at 3,354, against 4,942. The cases were in the Madras Presidency 80, Bihar and Orissa 68, United Provinces 63, the Punjab 45, Burma 43, Central Provinces 522, Mysore State 45, Hyderabad State 403, Central India 116, and Kashmir 12.

CALCUTTA.

Dr. Bose's Important Contributions to Science. A New Appointment in Research Bestowed on Him.

CALCUTTA, November 25.

A despatch has been received from the Secretary of State creating a new appointment in research for Dr. J. C. Bose in recognition of his important contributions to the progress of science. As Dr. Bose's discoveries are regarded as contributions made by India the cost of the new appointment will be defrayed by the Imperial Government.

Fire Prevention and Extension.

CALCUTTA, November 25.

An interesting paper on "Fire prevention and extension" was read before the Calcutta section of the Institute of Mechanical Engineers this evening by Mr. Bernard A. Westbrook, Chief Officer, Calcutta Fire Brigade, in the course of which he said that it was not exaggeration to say that carelessness and ignorance were responsible for a least 85 per cent. of fires and that was a most difficult matter to deal with when the class of labour employed in India was considered, but he did feel that employers could do much to reduce this very high percentage by severely punishing any employee found guilty of carelessness or neglect which might cause fire. The speaker urged the necessity of the system of individual responsibility as practised in France and Germany. Undoubtedly, lack of responsibility had deterrent effect on the nation, but if the principle of individual responsibility was suddenly enforced in India the existing legal department would be unable to cope with the situation. However, the fact remains that no real progress in fire prevention could be made until the man who caused the fire ceased to be considered unfortunate but regarded as a public offender.

The E. I. Ry. Cheating Case.

Oliphant Acquitted.

CALCUTTA, November 25.

Mr. Hopkyns, District Magistrate of Howrah delivered judgment to-day in the case in which Alfred Oliphant was charged with cheating by the Station Superintendent, Howrah, in respect of Rs. 250. The Magistrate did not believe Oliphant intended to cheat the E. I. Railway and acquitted him. Rs. 250 was deposited by Oliphant with the Police in Calcutta and would be made over to the E. I. Railway authorities.

Crime in Backerganj.

CALCUTTA, November 25.

Crime is again on the increase in Backerganj District. A Barisal correspondent says that a few months ago a dacoity was committed in the house of Ram Charan Pal, Editor of the "Surhid" of Perojpur. At first the Police reported the case as one of ordinary theft. The editor wrote in his paper praying for a search by the Superintendent of Police. This drew the attention of the Superintendent and an investigation was held, which showed it to be a dacoity. The Editor has now left his homestead for fear of being murdered.

On the 16th instant a dacoity was committed in a boat belonging to Sarali Babajia of Sarikal. In the middle of the night, while Sarali was asleep, a band of men entered his boat and stopped him from calling for help by threatening to murder him, and took away about Rs. 60 in ornaments and cash.

Ancient Cities of Egypt and Mesopotamia. HERITAGES OF THE PAST.

Pro. Geddes Lecture.

CALCUTTA, November 26.

The subject chosen by Professor Geddes for his fourth lecture on town planning at the Town-Hall on Wednesday evening was regarding "Cities of Antiquity". The Hon. Mr. Beaton-Bell presided and there was a fairly large attendance.

The lecturer referred to Mesopotamia and Egypt and remarked that the ancient cities in those lands were heritages of the past and there was real knowledge in

their study. He dwelt on the irrigation works in Mesopotamia and spoke in high terms praising the Turks. But unfortunately wherever the Turk had gone irrigation works had gone to ruin and the ruin of the Turkish Empire was not due to Russian, Austrian or Balkan aggression, not to any inferiority in their use of the sword but to their failure in irrigation. As regards Egypt the magnificent temples, palaces and monuments showed the former high civilisation of the Egyptians.

The fifth lecture on Thursday was with reference to Rome, on the beauties of which Professor Geddes dwelt. To-day Professor Geddes will lecture on Mediaeval Cities and on Saturday on Renaissance Cities.

Revolutionary Crime in Bengal.

Inspector-General's Scathing Denunciation.

CALCUTTA, November 25.

Dealing with revolutionary crime in Bengal the Inspector General of Police in the course of the review of the Annual Administration of the Police writes that the revolutionary activity was greatly stimulated by the out-break of war. A widespread and most sinister movement was in existence for the recruitment and training of young anarchists in schools and colleges and during the year the police have received further evidence that they continue to be exploited by organisers of the revolutionary movement. Prominent Bengali gentlemen have at length admitted that it is from the student classes that the anarchist is drawn, that there was some evidence of a disposition to sympathize with criminals among English educated persons holding good positions, and that passages in newspapers had seemed to them to indicate an altogether insufficient appreciation of the need of strenuously combating the cowardly and abominable propaganda which subsists on the perversion of students and schoolboys. Referring to seditious literature the report says there was an unusual activity in the circulation of printed seditious leaflets in the course of the year. Three entirely new ones made their appearance and four old leaflets made their reappearance whilst some in manuscript and one printed with rubber type were also circulated in some districts. The circulation of inflammatory literature is one of the main plans in the campaign against Government and it is abundantly clear that the means which the authorities at present possess under the law are totally inadequate.

UNITED PROVINCES.

Benares Conspiracy Case.

Baburam Cross-examined.

BENARES, November 25.

Baburam in cross-examination further said that the Satcharitra Pracharak Mandal did not permit any political or seditious talk. He had read some Hindi books on politics including "Mazzini's Biography." He was not aware whether members of the Mandal met the members of the Young Men's Association at Kalipuja. He left the house to become an ardent member of the conspiracy. He respected Munilal, Sachindra, Morendra, Rash Behari, Bibhuti and Preonath. Mr. Panday, Deputy Superintendent of Police, related how he could get hold of Bibhuti. He said Manilal made a statement to him. Manilal preferred serving a small term of imprisonment to becoming approver as the approver's life was often in danger. Being advised by his father Manilal accepted pardon. The Witness arranged for the arrest of Pratap Singh but he had nothing to do with arrests of the approvers Sankarlal and Ramnath. His evidence was not concluded when the court rose for the day.

PUNJAB.

Lahore Conspiracy Case.

Medical Student's Evidence.

LAHORE, November 25.

In the Lahore Conspiracy case to-day after the conclusion of Bachan Singh's further cross-examination and re-examination Acham Singh made a statement detailing how he left Bombay for America in March 1914 to prosecute medical studies. He reached Naples on 26th March but was detained there for medical examination. He had some eye disease and was not therefore allowed to proceed to America. Returning to Bombay in July he visited the Gurudwara of Hazar Sahab and then returned to his village Hans where the returned emigrants poisoned his mind against the British Government. He described his intercourse with the returned emigrants and recapitulated most of their seditious and revolutionary conversations. At Ludhiana he met some local students who held revolutionary views. There he also met Karter Singh of Saroba, Dr. Nathrasingh and other members of the revolutionary party, two of whom since had been handed over to the police. Witness proceeded to give a full account of his association with the conspirators, of consultation, of gathering and the start for the Jhoner dacoity and the subsequent return of dacoits with booty. His further evidence afforded corroboration of accounts of the activities in the Ludhiana district and of Nidhan Singh and Randhir Singh's parties as already deposed to by witnesses including the abortive Ferozepore raid, and preparations for the attack on the military guard at Doraha canal bridge. He was arrested but released on a promise to keep the Police informed of the movements of the Ghadr party and himself to have no other concern with that party. He made a full statement to the Police and tried to get clue to the whereabouts of the absconders. He however failed though he did keep the Police informed of what he came to know of the movement of the conspirators. Arjun Singh himself a returned emigrant who had been to Penang three times started his deposition by describing the circumstances under which the Ghadr news paper was circulated in the Indian Colony at Penang and giving summary of certain articles the periodical perusal of which turned his mind against the British Government.

Materials for Bomb Making and Seditious Literature.

Indian emigrants returning from Canada and the United States broke their journey at Penang and tried to inflame Indian feeling against the English and to incite the local Indian population to join them in the projected rising. The Visit of "Tosha Maru" passengers with their doings was described. Witness left later with few comrades and reached home in January 1915. Other returned

emigrants visited him at his house and told him that they were about to leave their villages to take up national service by committing dacoities, collecting funds, purchasing arms and raising a revolution. They invited him to join in the work. He replied that he could not join the dacoities but was ready to join the movement against the Government going to the length of sacrificing his life if need be. His help was sought for by the Ghadr party in getting arms. Later on a messenger came to him from Mahindar Singh asking him to join them in the dacoity. He however refused and the man went away. About the end of February last he received a Government order restricting him to his village but returned emigrants continued to pay him visits. He received from them material for making bombs, and a copy of Ghadr Sandesa. Ishar Singh and Bansa Singh came to him once to find out a boy named Kapur Singh to discover men who had caused the arrest of Rai Singh and Nidhan Singh as they wanted to be avenged on them. Ishar Singh and his friends held seditious meeting near Dubhiki and formed a revolutionary committee of five including witness and told them that on 5th June 1915 at night a large number of their party would collect at Kapurthala for robbing the magazine and that help had been promised by the Havildar but Nand Singh and he did not go to Kapurthala being restricted to their villages. Ishar Singh came to him on 9th June, upbraided him for not having gone to Kapurthala on 5th June and asked him to meet him there on 12th June. Witness refused on the plea of the order of restriction. Ishar Singh got angry and asked witness to deliver up the bomb material entrusted to him which was returned. He was arrested on the 18th June 1915 and made a full statement to the police. His statement was recorded at Ferozepore the Magistrate having tendered him pardon. Cross-examined by Mr. Leonard Saunders he said he knew Uttam Singh since the latter was introduced to him by Ishar Singh. His further cross-examination was not concluded when the Court rose for the day. Sunder Singh of Asomajor recalled was cross-examined by Dr. Mahamad Alam about his financial assistance to Indar Singh of Patiala and the date of receipt of the letter from Ishar Singh.

Prisoners Appeal to the Lt. Governor.

The Lieutenant-Governor of the Punjab has now considered the cases of 26 prisoners in the Lahore Conspiracy case, on whom the Special Commission passed sentences of transportation and forfeiture of property. In all these cases the prisoners either submitted petitions for mercy or were recommended to mercy by the Court. As a result of the Lieutenant-Governor's orders, the sentence of forfeiture has been remitted in 19 cases, and in eight cases the sentence of transportation for ten years. The cases of two prisoners are still under consideration.

BOMBAY.

The Coming Congress. Arrangements in Progress.

BOMBAY, November 25. The date fixed for the 30th Session of the Indian National Congress at the 27th, 28th and 29th December. All work in connection with the forthcoming Congress is rapidly progressing. Delegates living in India style will be accommodated in the buildings specially secured for the purpose in healthy localities and will be charged Rs. 2-8-0 per day for boarding and lodging. Separate dietary arrangements will be made to suit the requirements of delegates from different provinces. Delegates living in European style will be accommodated in hotels in the Fort and charged Rs. 6 per day. Delegates intending to live in European style are requested to give early intimation. Accommodation for delegates will be available from the 24th to the 31st December 1915 both days inclusive. Rates for gentlemen visitors tickets are Rs. 20, 15, 10, 5, and 3 and for lady visitors Rs. 5 and 3. Seats will be reserved. The attention of the different Provincial Congress Committees is invited to Article 14 of the Constitution of the India National Organisation in order that they may elect their representatives on the All-India Congress Committee which they have to do at a meeting held as far as possible before the 30th of November, and they are requested to communicate to the Honorary Secretaries of the Reception Committee of the Congress the names of gentlemen so elected together with the names of ex-officio members of the All-India Congress Committee from their Province. The Congress has evoked great enthusiasm on the part of the younger generation. Applications for enrolment in the Volunteer Corps of the Congress have poured in from all parts. The Volunteer Sub-Committee has been making selections of energetic, enthusiastic and robust young men. About 200 such volunteers have already been enrolled and many more are daily seeking admission.

Chief Presidency Magistrate of Bombay. Rao Bahadur Setalvad to Act.

BOMBAY, November 25. To-day's Government Gazette notifies the appointment of Rao Bahadur Chuni Lal H. Setalvad, Barrister-at-law, as Acting Chief Presidency Magistrate during the absence or leave of Mr. A. H. S. Aston, Barrister-at-law. Mr. Aston has been the Chief Presidency Magistrate of Bombay since 1906. He was some time ago gazetted as having been granted two years' furlough. On the last two occasions when Mr. Aston was away on short leave Mr. K. Kemp, now at the front, and Mr. Campbell, Barristers, held the acting appointments. Rao Bahadur Setalvad is the first Hindu to hold this acting appointment, and the "Advocate of India" comments that the promotion is a well-deserved compliment to the Rao Bahadur's hard work on the Bench and his civic activities. Mr. Dushab. L. Karaki, who was second Presidency Magistrate in the eighties, was appointed to act as the Chief in a short vacancy. The appointment with the above exception has always been held by an European Barrister.

A Bombay Medical Council Case.

BOMBAY, November 25. Following closely upon the case of Dr. Krishnaswami Iyer, of Madras, the Bombay Medical Council has served on Dr. Popat Prabhuram Vaidya, L. M. and S., with a notice under Clause 9 of the Bombay Medical Act, asking him to sever his connection with the Bombay Ayurvedic College, of which he is the founder and Principal. The College was established in memory of his father and named

after him as Parabhuram Ayurvedic College. Sir Balchandra Krishna, one of its trustees, of the college, it is understood, is thinking of resigning his trusteeship in reply to the above notice. Dr. Vaidya has replied that under Clause 79 of the Bombay Medical Act he has a right to know the names of the party who might have lodged the complaint and has urged that if his conduct was considered unprofessional he would have a public trial.

Illicit Sale of Cocaine.

BOMBAY, November 25. Rao Bahadur Setalvad, Second Presidency Magistrate to-day disposed of a case of illicit sale of cocaine sentencing the accused Abou Raheman Mahomed to three months' rigorous imprisonment. The facts of the case are—The Chief Inspector of Excise sent a bogus customer with one five rupee note and five rupees in silver. The accused who was loitering with a number of cocaine packets sold eighteen packets. On a signal from the bogus purchaser the accused was arrested and put on trial when he confessed.

The Imperial Fund.

BOMBAY, November 25. The Bombay Presidency branch of the Imperial Indian Relief Fund have issued the Quarterly Report referring to the various activities of the branch. His Excellency, the President, in thanking all workers for their continued exertions places on record his continued sense of gratitude for the generous support which the Fund receives from all sections of the people of the Presidency and the Indian States therein.

Enemy Aliens Repatriated.

BOMBAY, November 25. Amongst the enemy aliens with whom the S. S. "Golconda" sailed away from Calcutta for Holland were 14 Germans and 18 Austrians from Bombay. These included 26 females. They were taken to Calcutta by the Nagpur mail on Monday by Inspector Fave, of the C.I.D. who delivered them on board the vessel.

An Anthology. In Praise of Bombay.

BOMBAY, November 25. An anthology of writings in praise of Bombay has just been compiled and published by a Parsi literary scholar Mr. A. P. Karkaria and H. E. the Governor says in a foreword which he contributes to the volume—
"The climate and character of the city of Bombay are so frequently condemned by the many visitors whose experience of it is limited to the shortest possible period when arriving at or departing from its shores, that I cordially commend to the public a study of this volume, a collection of extracts from the writings of well-known people of many nationalities who have given themselves time to appreciate its many claims and attractions, and I trust that its presentation to the public may ensure a more just appreciation of a city which, to those of us who have lived in it and love it, is in all its aspects one of the fairest jewels of the Empire's Crown."

BEHAR.

The Behar High Court.

DELHI, November 25. The Government of India is getting ready the Letters Patent for the new High Court, Bankipore, which will be opened probably on the 1st March. They are consulting the Bengal High Court on the subject, particularly in respect of pending appeals.
Mr. Justice Chamer, Chief Justice elect, will be placed on special duty from the 1st December.

CENTRAL PROVINCES.

An Interesting Suit.

By Nagpur Ladies Club against a Banker.

NAGPUR, November 24. The Trustees of the Nagpur Ladies Club for Indian and European ladies filed an interesting suit against Narayan Ganesh Chatate, a banker of Nagpur, for recovery of about Rs. 14,000 in the Court of the Additional District Judge. The plaintiffs state that the defendant offered Rs. 15,000 for the construction of a building for the Club, subject to the condition that the said building be associated with the name of his father the late Rao Bahadur Ganpat Rao. The defendant put in a written statement stating that he agreed to offer the sum on account of undue influence and misrepresentations from Rao Bahadur Ramkrishna Rao Pundit, father of the Trustees on behalf of the Club to the effect that he would make him "Rao Bahadur" and "Honorary Magistrate" on payment of Rs. 15,000 as such a gift would please the officers, and that he never created a trust.

SIND.

A War League at Karachi.

KARACHI, November 25. At a recent private meeting of some of the leading residents of Karachi, European and Indian, the desirability of forming a War League was discussed. The matter is under consideration, and a public meeting will very shortly be called to form the league and select officers. The chief object of the League is to organise and concentrate the efforts and resources of those who, though unable to proceed to the battle front, are nevertheless anxious to assist the Government in every possible way in repelling the enemies of civilization and in restoring the Pax Britannica. The other object of the league is to enlighten those who have not had opportunities of following closely the causes that have led up to the war, as to the true facts of the whole situation, the main incidents of the war itself, its cost in human life and material sacrifice, its inevitable course, and the desirability of helping actively to bring about the quickest possible downfall and extermination of the enemy invaders. All who are prepared to devote their daily thought and activity towards the early attainment of the objects of the League are eligible for membership, and will be enrolled on sending their names to the Honorary Secretary.

BRIEF TELEGRAMS.

The staff and students of the Punjab Sanatan Dharam Sabha have collected and sent Rs. 100 for the proposed Punjab Aeroplane Fleet.

The new ruler of Rajpipla State, in succession to the Chief who lately died, will be installed on his father's "Gadi" on the 10th December.

The Gokhale Memorial Fund has amounted to a little over a lakh of rupees. In the fresh list of donors are the names of H. H. the Thakore Sahib of Morvi Rs. 500 and H. H. the Rajah of Sotha Rs. 200.

The Hon'ble Mr. Justice Davar is absent from the Bombay High Court through indisposition. He has as a matter of fact been in poor health for a long time, though it has only recently kept him away occasionally from the Court.

Yesterday's "Bombay Government Gazette" notifies the appointment of Mr. Dinsha Edalji Wacha as Additional Member of the Bombay Legislative Council in the place of the late Hon'ble Sir Ferozeshah Merwanji Mehta.

The Governor-in-Council has declared the following ancient monuments in the Poona district to be protected monuments.—The Tomb of Rajaram Maharajah and the tomb of Tanaji Malusre in Sinhgad and the Peshwas bathing ghat in Fulgaon.

The Honourable Pandit Madan Mohan Malaviya has consented to preside over the United Provinces Educational conference to be held at Lucknow on January 18th. Several competent educationalists are engaged in the preparation of papers on several important educational questions.

On Thursday before Mr. Maclure, Deputy Commissioner of Police, Jorabagan, Mr. P. L. Guna, Vakili with P. L. Sinha appeared on behalf of a young man named Jogesh Chunder Shaha, a second year student who was arrested the other day in connection with the recent Cornwallis street taxi-cab dacoity under circumstances already reported. As there was no incriminating evidence against the young student he was discharged.

News has just been received of the murder of a postal runner in Murea Hills. It appears that the murdered man was on the 17th Nov. carrying some Rs. 500 for distribution as money orders in the villages of his beat. While between Chasaran and Cabaragall some 6 miles east of Muree he was murdered presumably for the sake of the money he was carrying. The police are making enquiries. No arrests have been made.

Mr. Clarke, Commissioner of Police, has issued orders disposing of the case in which one Farini Churn Nundy a student of the University Law College, third year class, who was arrested under Section 54 of the O. P. C. for harbouring Narendra Nath Sircar who is implicated in the Krishnagar dacoity case. Tarim had given shelter in his house at 208-12, Cornwallis Street to Narendra Nath who has since turned an approver in the Krishnagar dacoity case. Babu Radhika Lall Sinha appeared on behalf of Tarini argued that his client was absolutely ignorant of Narendra's criminality when he gave him shelter in his house in good faith. Tarim under the circumstances was discharged by the Commissioner of Police.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, November 25.

King George is progressing satisfactorily and is able to move about to some extent.

Mr. Herbert Samuel has been appointed Chancellor of the Duchy of Lancaster. He remains Postmaster-General retaining his seat in the Cabinet.

The Admiralty announces the introduction of a system of recruiting for deferred service in the navy similar to Lord Derby's system for the Army recruits. They will be divided into groups firstly according to whether they are single and secondly according to age. Groups will be called up as required in the following order—young, single men, older single men, young married men, older married men.

The "LONDON Gazette" announces that Mr. Winston Churchill has been restored to the establishment of the Oxford Hussars.

Melbourne. The Commonwealth has prohibited males of military age leaving Australia except on legitimate business.

PARIS.—Although subscriptions will be received during the next twenty days throughout France immense crowds were all day at the Bank of France anxious to subscribe to the War Loan popularly known as Loan of Victory.

An official in the Ministry of Finance said the figures were already amazing. The result would surpass anything hitherto in France.

According to the "Retch" General Hindenburg recently reviewed the new-comers at Libau. He said.—"I know that none of you has been trained to military career. Everyone has left his family behind. I shall not ask to make furious attacks. I hope you know how to repel Russians." General Hindenburg reported to headquarters that it was impossible to contemplate active operations with such men. ["Civil & Military Gazette Cable"]

LONDON, November 25.

Their Frankfurter Zeitung says that cotton spinning and weaving industries in Germany are practically no more. Of materials none can be obtained except for army purposes.

PETROGRAD.—It is officially stated that there is brisk fighting on the Riga front, and west of Lake Kangher where the Germans have been forced back. There have been minor actions near Ilukst Lake, Svanten and on the Sty.

A telegram from Zurich states that Austrian reports indicate that the Allies intend to remain a long time at Salonika. Heavy guns and machinery for an Electric Power Station have been landed and contracts made for the erection of extensive barracks.

A telegram from Sofia states that the Bulgarians are furious because Rumania is refusing to permit through transit of goods to Bulgaria.

లాహోరు కుట్ర కేసు.

అత్రావన ప్రకటన గురించి... (Text continues with details of the case)

అంతరమున తెలిపిన విచారణ... (Text continues with details of the case)

అందుకొట్టును జయింపకలెనన్న అధికారము... (Text continues with details of the case)

కత్తావనము కొట్టును... (Text continues with details of the case)

కానినవీటిలో అత్రావన... (Text continues with details of the case)

రూపింగు తయారీకివచ్చుటగాని... (Text continues with details of the case)

విద్యార్థుని సత్కరించుట... (Text continues with details of the case)

బాలిక - వేసుకొక్క.

[భట్టాచార్యుడు]

తోడియక్కలు, నిజమేదాదీపో... (Text continues with dialogue)

రాబోవు దేశీయమహాజన సభ

29వ దేశీయమహాజనసభ... (Text continues with details of the meeting)

హిందూబాలసమాజము... (Text continues with details of the meeting)

వృత్తాంతములు

ఒక దగాకేసు:— సహారా ప్రాంతము... (Text continues with details of the case)

వీహు మోక్షోత్తర:— బాంకి ప్రాంతము... (Text continues with details of the case)

లాహోరు కుట్ర కేసు... (Text continues with details of the case)

నర్. ఫిరోజ్ మహతా:— గుంటూరులోని ఆనంద... (Text continues with details of the case)

ఏలూరు రాజభక్తసమాజము:— 20, 21 తేదీలను... (Text continues with details of the case)

క్రొత్త రీతిని అనుసరించి చేయబడినది. కామినియా ఆయిల్

ఏ శ్రీలక్ష్మి తమ కంట్రాక్టు... (Text continues with details of the advertisement)

సంపదయెడల ఒకసారికి... (Text continues with details of the advertisement)

కూష్మాండ లేహ్యము

ఇది సారవంతమైన మూలకామలతో సాస్తోక్తముగా తయారు చేయబడినది. ఈ లేహ్యము ఉపయోగించుట వలన పయిత్వములు అతీర్ణమగును. తీయవలసిన పాండులకు ముఖ్యముగా శుక్ర మేహములు వుండుటకు గుఖ్యానులు మొదలగు గర్భకోగములు నివారణగానించును. మరియు ఇది 40 రోజులు సేవించిన బలము వీర్యవృద్ధి ధాతువృద్ధి యావనము గలగజేయును. రోగము లేకనే సేవించ వచ్చును:

40 దినములకు 2 డబ్బా చాలును దబ్బా 1-కి రు 2-5-0

(2) ఇదిగాక అనేక వంట అపుషధములు లేహ్యము భస్మాదులు నగైరా దొరగను రోగ లక్షణములు తెలిపిన వారికి తగిన అపుషధం పంపుచును కోరిన వారికి కేట్రూరు పంపుచును.

మేనేజరు సరస్వతివైద్యశాల

మామూడూరు, కృష్ణాజిల్లా.

అపామేయము (తీమహా దేవీభాగవతము)

ఇందు రాఘవ యావన పాండవారి కత్తిగణమును సునోహరముగ ప్రతిపాదించుచున్న వివిక్త ప్రాంతముల నుండి ముఖ్యముగా నవనూత్తములను పారమార్థిక విషయములను ప్రకృతినిర్మలమగువారికి నావశ్యకములగు వెళ్ళు ధర్మమును సమదర్శముగ వర్ణించబడినది. మరియు పరదేశ తాత్పర్యము సాక్ష్యముగ నుపదేశించబడినది. ఇట్టి సర్వోత్తమ గ్రంథములను చెప్పి పురిగొని శ్రీ గవ్వ మంటువారి ఓటుం యంటర్ మేన్యూస్క్రిప్ట్ లైబ్రరీలోని ప్రతి సమస్యించి సమర్థకథనము నిచ్చి వ్రాయించి సహా పండితులచే సంశోధించి ఉచిత లోకొపకారముగ నాంధ్రలిప్యో మేలికాగితములపై మహారాజగి రాజా శ్రీమదంకితము వెంకట జగ్గారావు బహదూరువారు శ్రీమేనుమహమ్మదపురం జమీన్ దారువారిచే కృతీమః శ్రుతిగోధనముద్రాయమున ముద్రించబడినది. ఈ మహాగ్రంథ ముద్రిణాదికములకు దమచే పదిలైన సామ్యముగ సకల బాంధవ మాతృమిత్ర కృతహృదయ రాజులకు దలచి వెల సులభము చేయించిరి.

సారబట్టితో లైయింసు చేయించిన పుస్తకము 1కి రు 1-0-0

మార్బులు కాగితముతో లైయింసు " " రు 0-15-0

అట్లున పేటిమిమెంట్ ప్రసిద్ధికాఖ్యపట్టణం వాల్తేరురుత్వీసాస్థు,

THE HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

WEDDING CAKES, Xmas and, New Year Cakes prepared.

Branches:—

COMMERCIAL HOTEL, Armenian Street.
Y. M. C. A. RESTAURANT, Esplanade
BAR ASSOCIATION RESTAURANT,
High Court Building

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము

ఆంధ్రీయచనము

ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 పటములున్నవి. ఇందు అతిసుందరమైన పటములు చేరియున్నవి. కొన్ని ప్రతులే మిగిలి పొందుటవల్ల శీఘ్రములోనే ప్రాసీ లెప్పించుకొనవలయును.

బాణ, అయోధ్యాకాండములు గోపాతల కాగితములు కాల్కోలైయు 1 బ్లూవేరు ౧ సంపుటం రంగులములు 3-౮-౦ అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు గోపాతల కాగితము కాల్కోలైయు ౧ సంపుటం రంగులములు ౪-౮-౦ యాథ్థికాండము మాధు భాగములు 3౪ పటములు 3-౮-౦ లైబ్రరీమిమెంట్, రాజానుల కాగితములైన మంచి అచ్చు మేలైన కాల్కోలైయు బాల, అయోధ్యా కాండములు చేరు ౧ సంపుటము ౫-౦-౦

డిటో అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాం చేరు ౧౦౦౫ ౫-౮-౦

డిటో యాథ్థికాండము మాధుభాం చేరు ౧ సంపుట ౪-౮-౦

శ్రీరామకాలింద్రయము ౦-౮-౦

(255) ఆర్ వేంకటేశ్వర్ అంకుకో,

ఆంధ్ర ముద్రాలయాధికారిలు, మదరాసు.

Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమావృత్తము

చక్కని డబ్బీతో చహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0.

తలనొప్పులమానునను, వాయుపుష్కల పోగొట్టుచు

చార్వపునొప్పుల బారదోయును. పొట్టుపోగొట్టుచు

వనమూలికలచే హిందూ దేశమును

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

నువాసన గలిగియుండును.

ప్రతిఇంటనుండదగిన చౌకయైన నైద్యసహాయము

అమృతాంజనం డిసో 6, తిరువెట్టి నీధి, మదరాసు.

చూడండి! చూడండి! చూడండి!

మదరాసుకండి మీకు ఏసామామలు ఎన్ని ఎంత విలువగలవి కావలసియున్నను మాకు ప్రాసినయెడల స్వయముగా ఖరీదుచేసి సరసమైనదలలకు మంచిసామానులకు కంపెదము. ఒక్కసారి పరీక్షించి చూచి మీకే తెలియగలదు.

విలాసము—గో కేలు ఏజన్సీ

కమిషను వకాసు

(290) 42 వాలాజారోడ్డు, మద్రాసు

కావలెను

జిందాను శున్నగు పదముల అచ్చుటకు ఏజెంటును, గుల్తగా కొను వర్తకముచేయవలెను. కేట్టుచపుక నామమును నివర్తమును తెలియగోరవారు 0-4-0 బిల్లులనుచేర్చి పంపవలెను. ది మ్యూసుమల్ కోల్లెజ్చేజీర్,

పిత్తూరు నగరాసు.

No Matter WHEN, WHERE, WHY, the headache, STEARNS' HEADACHE CURE can be obtained and will give relief. Sold for over 25 years by Chemists in FIFTY COUNTRIES. 12 doses for 12 annas Be sure to get STEARNS

కావలెను.

ప్రతిగ్రామమునను ఏజెంటు కావలెను. లాభకరమునవని. విశేషవరుంబడి. పూర్వపు అనుభవముతో బనిలేదు. తెలివి గలవారు తమకు విశ్రాంతిగలసమయములో పనిచేసి నెలకు 50, మొదలు 100 రూపాయలవరకు సంపాదించవచ్చును. విశేషముల తెలిసికొనుటకు "పోస్టు 513 మదరాసు" అని వ్రాయును.

శ్రీమతి పార్వతివర్ధి, అన్నపూర్ణల ప్రణీతము.

వినుటకు మిక్కిలి యింపుగాను, చదువుటకు మిక్కిలి ఆనందకరముగానుండు 200 పేజీలకుల గ్రంథము—కెల పుస్తకము 1 కి, తపాలాకులి సహా ఒక రూపాయి నది పుస్తకములు ఒకేసారి కొనువారికి ఒక పుస్తకము బహుమానము. పుస్తకములు దొరకెను స్థలము.

శ్రీమతి పార్వతివర్ధి, అన్నపూర్ణ, శ్రీరామవిలాసము, రాజమండ్రి.

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెని

కృష్ణాజిల్లాలోని యేలూరు తాలూకా యందుగల చింతలపూడికిని యేలూరునకును 30 మయిళ్ల పొడవైన జాకలువందు రోడ్డుగలదు. ఆ రోడ్డుమీద యేలూరునకును చింతలపూడికిని రాకపోకలకు ఎడ్లబండ్లమీదను నుమారు 20 గంటలు పట్టును. ఆ ప్రయాణమిప్పుడు రెండుమూడుగంటలలో ముగియగ లేదు కచ్చును. ప్రయాణసౌకర్యములు గల ఒక కేయిట్ కృష్ణా మోటారు కంపెని స్థాపించబడినది. ఆ కంపెనివారు ప్రస్తుతియ రెండు పెద్ద మోటారు బండ్లను చింతలపూడి రోడ్డుమీద వాడుకయందుకుట కేర్పాట్లను చేయుచున్నాడు.

ఒక మోటారు బండియందు తడవకు 28 వంకి ప్రయాణము చేయగలదు. ఈ మోటారునందు మోటారుబండ్లు నడుచుట సౌకర్యవంతము. బండ్లు ఏ రేడియండ్ల నడుచుచున్నట్లెట్లెట్లధర వివరమును కంపెనివారి నిబంధనలకు బండ్లు నడుచుట సౌకర్యంబుచుటకు వారకుదినములకు మంబు విలూరు నందును చింతలపూడి నందును రోడ్డునకు ప్రక్కలందును ప్రేక్షకులలోను ప్రకటనములను నెల్ల దిచేయును.

ప్రొవైలరు, కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెని. (294)

ఓక్కుకంపెనివారి

తిరుగుడు

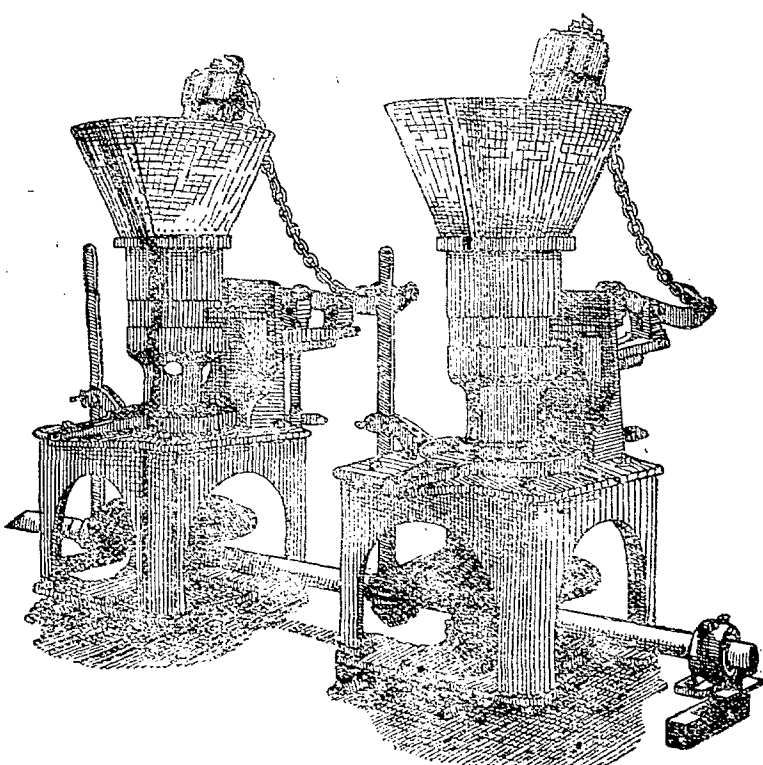
అన్ని రకముల నిత్తనములకు

అనువగురితని తయారు

చేయబడియున్నది.

మిక్కిలి ఉపయోగకరముగా పనిజేయును.

బీహెచ్ ఫౌండరీ లేక

నూనెదీయు

యంత్రములు.

శక్తులను, ధరలను, గురించి

వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

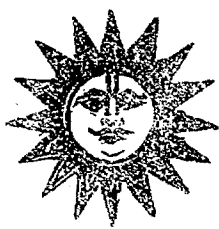
దీనిని నడుపుటకు

2½ చి. హెచ్. పి. (B. H. P.) చాలును.

9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

శ్రీ
రామ
కృష్ణ

శ్రీ
రామ
కృష్ణ

శ్రీరామకృష్ణమూర్తి నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్ద దొరకును. శ్రీరామకృష్ణ మూర్తిని గమనింపుడు. కరస్పందిస్తు సుందలగుణం ధర్మపాత్ర వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ ఆంధ్ర కంపెనీ.
(21) 21, హమ్మింగ్స్, బొంబాయి.

మదన కామేశ్వర లేహ్యం

ఇది మేహము, నిక్కాక, కుక్షవృద్ధి, అతిమాత్రము, పొంది మిక్కిలిబలమును ధాతువృద్ధి, రక్తవృద్ధి, యావన ముఖము, సంతాపపాపిని, నరములనటుల్నమును కలిగించు వరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలు. 20 తుల్య ద్రవ్యము. 1-0-0
మనపాదనది:— ఎరుపు, తెలుపు, పసుపు, అంటు పెండ్లిగలను మూత్రపుంబుక, తిరుణమే మున్ను.
2 సీసాలు చాలు. సీసా రు. 1-4-0 వి. పి. చార్జీ కేట.
ఆయుర్వేద సమాజ్, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

సర్వలోక కుతారము.

ఈ క్రింద కనబడిన మందును కాలక్షేప భేదములు లేక ఆచార్యులకు శ్రీ పురుష లింగము సేవించిన ఎప్పుడును నిరోగులగు సందగలరు.

మననమంది మాత్రము.

40 గల డబ్బీకయము రూ 1-0-0

రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ

(138)

20 చీపాబాకోరోడు మద్రాసు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ: చరిత్ర వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు ఎ. ఏ.

తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చక్కని వచ్చును. బహుశా చీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ బడును. చందాకర్ణతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0

అంచెనూలి లేదు. ప్రవేశింపవలయు లేదు.

నిర్దమయన సంచికలు పి. పి. గా పంపునము

మయపాత:— ప్రపంచచరిత్ర కార్యాలయము,

(27) 143, కాళిదాస, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

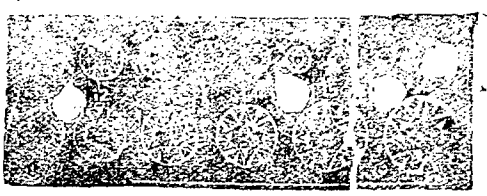
ఉమ్మిడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

మరాఠు వర్తకులు, మదరాసు శాస్త్ర.

తంతి నిలాసము:—“ఉమ్మిడియర్”

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్లన్న ఇతరప్రకటనల బహుశాజాలకు తగుమైనట్లు ఇమిలేషన్ తేంపు లున్న వైక్రాంతములు వైక్రాంత కమలములున్న ప్రకటనలు అలాకానున్న గుంకారపు గలలు ముద్దెబ్బగల నగలున్ను ఇట్లు ఉమ్మిడియర్ కావలసినవారు మా కంటిగూడును తెచ్చించుకొని భరించు తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుమని ప్రార్థించుచున్నాము. (183)

26 విధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1 కి రూ 1-0-0 తపాల ఖర్చులు 0-3-0
రిజిస్టర్ చేయబడిన “శకుంతలా” వెండికలలు పెరుగు సుగంధతైలము.

ఇందలి రహస్యమును వాడక చెప్పవలసి గాదు. తేట చూచి యత్నమున ఇతరుల పొరుగు యింద్రుడు కూడా వాసు యును యంచును. వెంట్రుకలను శుభ్రముగా మెడనునకు చుట్టవ జేయును. కండ్లకు చల్ల దనము నిచ్చును. కొండరు ప్రాతానా పర చినయిన ఈచురును “స్పెషల్”గా మనో హరమును వాసన ద్రవ్యముల చేర్చి రయ రుచేయించి వేలకొలది డబ్బీలు విక్రయించి యోగ్యతా వత్తుల పొందియున్నాము.
26 బహుమతుల వివరం:— శ్రీరామయ్య లలో 48000 కొత్తపున్న 1, దంతపున్న 1, ముఖమునూరు అద్దము 1, జర్మను సిల్వరు కాటుకబడి 1, వాసన సోపుబిల్ల 1, మొదలగు 26 బహుమతులు

తాంబూలమాత్రము 22, కొండచిలుకలు 6, కార్ నేషన్ బ్రూచి 1, పునగుచ్చి 1, అత్తబిల్ల 1, మొదలగు 26 బహుమతులు
త్వరపడుడు! కొద్దిప్రతులే గలవు!

విరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

(మొదటిభాగము సిద్ధమైనది.) ధర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజీ సహా 0-10-0.
ఈ యుద్ధచరిత్రము అందరికీ తెలియజేయుటకు శ్రమించిన ప్రాయశ్చిత్తము. మా ప్రకటన వలన భేదము లేక ప్రకటించుకొనుచు, అంధభక్తికల ప్రతినిబంధనముగ ముద్రించిన పుస్తకమిదికాదు. ఇతరులు ప్రపంచచరిత్ర గమనించి లోకమునకు యావత్తు యుద్ధముని విక్రయించు అంధభక్తిగ్రంథముకాదు. “జనుగా విరోపాఖండ ము” రర్పిని మొదలగు వారికి గలగు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకా శాస్త్రము అందరు చక్కగా తెలియజేయు జర్మను యుద్ధశాస్త్ర మొదలిప్పుడవరకు జరిగినవిషయములిం దున్నవి. విరోపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలియజేయుచు ఈ మొదటి భాగమునందు యోధులముల శ్రద్ధతోడనివేరితవలెను.
జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా హంగేరీల నిర్మాణము గతకాలమున విరోపాఖా గలిగిన ముఖ్యము. జర్మనీ యేకాధిపత్యమును స్థాపించి, ఇటలీ యేకపత్యమునైన వింత ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మూలములు జర్మనీ యేకాధిపత్యము ఉచ్చదశకుండుట అధికారిజ్యోతిషము, రాజకీయము, గ్రేటుబ్రిటన్ జర్మనీయ కేసీ పోటాపోటీలు బాల్కన్ టర్కీ యుద్ధముల ఫలితములు. విరోపా సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు ఆస్ట్రీయా యువరాజు చంపబడిన వెనక సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు సార్వభౌమలారంభించిన మహా యుద్ధవిషయములు గలవు.
విరోపా చరిత్రము నింతవిపులముగా నిజకారణ సహితముగా నెవరును నివరకు వ్రాయలేదని నొక్కిచెప్పగలము. పుస్తకమును దీసి చదివినవారి కీ విషయముల సత్యాసత్యములు తెలియను. ఇందులో 80 పేజీలలో చిత్రపటములు, 6 భూగోళపటములు, 120 పుటల విషయము వున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. యా. కమునబంపబడును. వెంట వెంటనే తలిమ్మాభాగములు వెలువడుచుండును. ఇందులో ఆర్థిక పేషనల ముద్రించిన చక్కని చిత్రములుగలవు. ఇవ్వబడును. చిరునామా:— సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ. పోస్టు బాకు నెం 167 మద్రాసు. ఇ.

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల

మోటారు వైకిల్లు, కార్లు, గ్రయాజీనుల సర్వీస్ కార్లు, కాటలినెవారు ఈ క్రింది ఆద్రెసుకు వ్రాయుడు.

ఈ కంపెనీవారు ఆంగ్లము, విశేషకాలము నుండి మోటారు నిర్మాణము ప్రవృత్తిని జరిపిరాజులు, రాజులు, జమీన్దార్లులే అభిమానంబడినవారు. మోటారు క్రొత్త కార్లుగాని, పాత కార్లుగాని సంచించిగాని శ్రీయోగ్యులగు తిరుగ గా కార్లును కావలసియెడల అమ్మియియ్యగలరు ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమాత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు కావలసిన టైర్లు, ట్యూబులు యితరసామానులు యావత్తును మోటారు పాఠశాల అమ్మగలదు. మోటారుబండ్లు ఆడ్రెస్ కలదు.

(41) గ్యాల్లీ లండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్లు

24 జనరల్ పీటర్స్ రోడ్డు
(288) మాంటూ రోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపు: భాగము ను, బోధనాభ్యసము గలవియును. పరీక్షక గమనిక:— పొరుగురినాభ్యుదయ ఉచితముగకరియ్య, భోజనాదికములు ను ఏర్పాటుచేయుదురు. పరీక్షింప పుధమునకు క్లాసు ప్రారం భమును కయలై వైవాహిక శిక్షణముచేయుదురు. వ్యయ సంఖ్యయేదీకొనుటకు. మోటారు పాఠశాల వారికి వ్రాసికొనుడు.

ఇకాం! ఇండియామహిమ ఇకాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియా దేశముయొక్క చరిత్ర విశేషములు అంశకాస్త్రములతోనంది గ్రహించి లోక తెలుసుకు గల ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ ములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడైన అత్యున్నతగా జనన వలయును. ఈ పుస్తకమునకు తెలెట. తపోలాభివృద్ధి. వైద్యశాస్త్ర ముదేశంకర్ గోవింద్, పోకలగనా వైద్యభాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 96 మాంటూరోడు, మదరాసు.

ఉచితముగ

భూతభవిష్యద్వర్తమానులను తెలిసికొనుట కుపాయము. ప్రపంచమునందు ప్రతిమానవుడును, తెలిసికొన దగినవి మూడుమాత్రమే. అవి యేమియును భూతభవిష్యద్వర్త మానుల ఫలములే గదా. మొమ్మెక్క ఆయుర్వాయము, భాగ్యము, సంతాపము, విద్య, కళిత్రము మొదలగు వానిని గెలిచి మోటారుచరిత్రము వ్రాసి బంపబడును. అందుకు మీరు త్యగదే చేయవలసిన చేయిన:— మీ జన్మభాతక మున్న యెడల దానితో పుట్టిన తేదీయును, నెలయును, సంవత్సర మును, జనకాలమును వ్రాసి పంపుడు. అని తేనియెడల నెలయును, సంవత్సరమును చాలును. అయియును తేనియెడల ఒక్కసంవత్సరమే చాలును. అయియును తేనియెడల కొంచె మించుమించుగ కనురయన్నును తెలుపును తమతమ స్వభావ లిఖితముగా గాని లేక వ్రాసికో మాత్రముగాని ఒక యుత్త రము వ్రాసి పంపవలయును. ఆపుడు వాసుమును బట్టియు, వారివారి వ్రాసినపట్టియు గూడ జాతకములు తయారుచేసి ఫలములు వ్రాసి పంపుడును.

ఇందుకు మాచే జేయబడి ప్రశ్నోత్తరయాతనగనున్న జాతకపు మణియంబు యను 220 ప్రశ్నోత్తరములును, ఉదా హరణమును గల జ్యోతిష గ్రంథముయొక్క ప్రశ్న గుచ్చ మును, బాలో జాతకమును భృగుసంహిత మొదలగు గ్రంథ ములకు పట్టియు, మూడుభగ భాగమునబట్టియు, ఫలములను వ్రాసి పొందే సహా రు. 1-12-0 లభి వీ. పి. గా పంపుదుము. ఈ గ్రంథమును కొనుక్కో మాత్రమే ఈ బంధము వర్తిం చును. 220 ప్రశ్నోత్తరములు గల యా గ్రంథముయొక్క విలువ తాము చదివిన పిమ్మట తమకే తెలియగలను. మఱియును తమ జాతకఫలములను తాము చూచుకొనిన పిమ్మట చిత్రపు సామ్య కృతముల విమర్శించుకొనిన తర్వాత ముందుగా నుండలేదని మీరు ముమ్మ సున్నును తిరిగించుకొనుదు. నవతేలు మాకు యోగ్యతా ప్రతికల పంపియున్నాడు.

వి. యమ్. శర్మ అండు బ్రదర్స్,
ఆనలాపురం, గోదావరి జిల్లా.